

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Hospodaření územně samosprávných celků - porovnání rozpočtu malého a středně velkého města

Předkládá: Lukáš Rychtařík

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lukáš RYCHTAŘÍK**
Osobní číslo: **R18B0116P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Hospodaření územně samosprávných celků – porovnání rozpočtu
malého a středně velkého města**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Určení subjktů pro vypracování práce
  - ÚSC – Louny (středně velké město)
  - ÚSC – Postoloprty (malé město)
2. Fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika měst Louny a Postoloprty
3. Charakteristika vybraných ÚSC v kontextu se zákonem o obcích
4. Obecné zásady financování ÚSC a tvorba jejich rozpočtů
5. Provedení porovnání rozpočtů vybraných ÚSC
6. Posouzení finančních možností vybraných ÚSC

Rozsah bakalářské práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů – teorie a praxe. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-5608-0.

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2000 Sb. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
Metodika MF

LORENC, Jiří. Rozpočtová skladba a účetnictví 2020 pro územní samosprávné celky. M LORDY, 2020. ISBN 9788090753518.

PEKOVÁ, Jitka, Marek JETMAR a Jaroslav PILNÝ. Veřejný sektor – řízení a financování. Wolters Kluwer (ČR), 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

Zákon č. 243/2000 Sb. zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Řízený rozhovor s představiteli vybraných měst:

Postoloprty ? Mgr. Zdeněk Pištora, starosta města

Louny ? Mgr. Milan Rychtařík, místostarosta města

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **29. března 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Hospodaření územně samosprávných celků - porovnání rozpočtu malého a středně velkého města“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Lounech dne 27. března 2021

.....

Poděkování

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Rovněž bych chtěl poděkovat Mgr. Zdeňkovi Pištorovi, starostovi města Postoloprty a Mgr. et Bc. Milanovi Rychtaříkovi, místostarostovi města Louny za jejich vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů.

Obsah

Úvod	1
I. Teoretická část	2
1 Charakteristika veřejné správy	2
2 Právní postavení územně samosprávných celků	4
3 Působnost obcí	5
3.1 Samostatná působnost obce	5
3.2 Přenesená působnost obce	7
3.3 Předpoklady fungování samosprávy	8
4 Obecné zásady financování ÚSC a tvorba jejich rozpočtů	9
4.1 Rozpočet	9
5 Příjmy a výdaje územních rozpočtů	11
5.1 Příjmy územních rozpočtů	11
5.1.1 Daňové příjmy	11
5.1.1.1 Zákon o rozpočtovém určení daní	13
5.1.2 Nedaňové příjmy obecních rozpočtů	14
5.1.3 Kapitálové příjmy.....	14
5.1.4 Přijaté peněžní transfery.....	14
5.1.5 Návrátne zdroje	15
5.2 Výdaje územně samosprávných rozpočtů	16
5.2.1 Ekonomické hledisko	16
5.2.2 Hledisko rozpočtové skladby	17
5.2.3 Hledisko infrastruktury	17
5.2.4 Hledisko funkce veřejných prostředků	18
5.2.5 Hledisko rozpočtového plánování	18
6 Výklad některých pojmů uplatňovaných při tvorbě rozpočtu	18
6.1 Rozpočtová skladba	18
6.2 Rozpočtový proces	19
6.3 Rozpočtový výhled	20
6.4 Závěrečný účet	21
II. Praktická část	22
7 Charakteristika vybraných měst	22

7.1 Louny – obec III. stupně – s rozšířenou působností	22
7.2 Postoloprty – obec II. stupně – s pověřeným obecním úřadem	23
8 Představení rozpočtů	23
8.1 Schválený rozpočet města Louny na rok 2021	24
8.2 Schválený rozpočet města Postoloprty na rok 2021	31
9 Porovnání konkrétních položek v rozpočtu Loun a Postoloprty	36
9.1 Celkové porovnání příjmů a výdajů obou měst	36
9.2 Porovnání vybraných příjmových položek rozpočtů	38
9.3 Porovnání vybraných výdajových položek rozpočtů	42
10 Významné investice obou měst za poslední dobu	50
11 Porovnání závěrečných účtů z roku 2019	51
11.1 Město Louny	51
11.2 Město Postoloprty	53
12 Rozhovor s představiteli města	56
Závěr	60
Seznam zdrojů	61
Seznam konzultantů	63
Resumé	63

Úvod

Ve své práci se věnuji oblasti komunální sféry a problematice fungování územně samosprávných celků. Vždyť města a obce jsou jedním ze základních kamenů fungování státu – nejen po stránce politické, ale obzvláště po stránce ekonomické. Jejich struktura a hospodaření jsou páteří státu a jsou nejviditelnějším obrazem společnosti pro naprostou většinu občanů.

Při výběru tématu bakalářské práce jsem vycházel nejen z programového obsahu svého studijního oboru, ale hlavně z okruhu mých zájmů a obzvláště podnětů, které mne již několik let obklopují, a to přímo v nejbližší rodině. Můj otec je místostarostou města Louny a můj nevlastní otec je starostou města Postoloprty. Již od svého dospívání jsem tedy byl „přímým účastníkem“ procesů řízení územně samosprávného celku. Využití těchto informací se tedy nabízelo i v obsahu mé práce.

Zvolil jsem základní součást pro fungování a rozvoj jakékoliv obce, tedy financování, tvorbu a následné uplatňování rozpočtu. Vzhledem k výše uvedeným vazbám, jsem se konkrétněji zaměřil na porovnání rozpočtů malého a středního města, tedy měst Louny a Postoloprty. V bakalářské práci se kromě samotného zjišťování a hodnocení poznatků věnuji též obecnému vysvětlení a popsání rozpočtového procesu, jeho zásad a legislativních základů, protože pochopení této problematiky je zásadním předpokladem vyvození jakýchkoliv závěrů.

Fungování libovolné obce je samostatným, jedinečným a specifickým procesem, proto porovnání rozpočtů malého a středního města nemůže mít charakter jednoznačných a konkrétních závěrů, které by konstatovaly, zda je něco lepší, či horší, zda to konkrétní město dělá správně, či nikoliv. Toto porovnání otevírá prostor každému čtenáři pro vlastní posouzení hodnocené činnosti.

V procesu tvorby bakalářské práce jsem využil vícezdrojového sběru informací, čerpal jsem z odborné literatury, z veřejně přístupných zdrojů a z osobních konzultací.

Nespornou výhodou při sestavování bakalářské práce byla možnost všechna fakta a záměry konzultovat s nejvyššími představiteli posuzovaných měst. Poděkování místostarostovi města Louny Mgr. et Bc. Milanovi Rychtaříkovi a starostovi města Postoloprty Mgr. Zdeňkovi Pištorovi je tedy zcela namístě.

I. Teoretická část

1 Charakteristika veřejné správy

Termín „veřejná správa“ byl použit již v římském právu. Slovo pochází ze slovního spojení „*administratio rei publicae*“. Proto se i v dnešní době používá výraz „administrativní“, který nahrazuje slovo „správní“.¹

Veřejná správa je soubor záměrných činností, při kterých dochází k realizaci úkolů na různých vládních úrovních, cílem je dosáhnout veřejného zájmu. Veřejnou správou se rozumí správa veřejných záležitostí, která je realizována, jako projev výkonné moci ve státě. Tato moc se dělí na moc výkonnou, zákonodárnou a soudní. Veřejná správa se primárně dělí na státní správu a samosprávu. Především v socialistickém režimu bylo užíváno výrazu státní správa. Státní správa má za úkol vykonávat hlavně správu veřejných záležitostí a stát je jediným vykonavatelem. Zatímco samospráva nám vyjadřuje, že vykonavatelem může být i někdo jiný než stát.²

Samosprávné celky zaujímají ve výkonné moci velmi specifické postavení. Tato specifická činnost samospráv spočívá především ve výkonu státní moci, ale stát ji přímo nevykonává. Pojmem veřejná správa je také chápán soubor institucí, které tyto činnosti vykonávají buďto zprostředkovaně nebo napřímo.

Na veřejnou správu lze nahlížet ze dvou hledisek. Z hlediska, zda stát vykonává veřejnou správu svými orgány nebo stát přenechává výkon správy na samosprávných celcích. Stát také může přenechat část výkonu na nestranných veřejnoprávních korporacích, které budou tento výkon vykonávat na základě samosprávného principu. Toto hledisko se dá chápat jako systém tvořený dvěma hlavními subsystemy. Prvním subsystemem je státní správa a druhým subsystemem je samospráva, respektive veřejná samospráva. Samospráva je tedy výrazem decentralizace a demokracie. Ve skutečnosti to znamená, že samospráva má oprávnění vykonávat záležitosti samostatně vlastním jménem a vlastními prostředky, a to v rámci zákonem daných předpisů. Druhé hledisko je geografické. Toto hledisko nám určí, zda se jedná o územní, případně ústřední samosprávu.³ V případě územní samosprávy se jedná o zastupo-

---

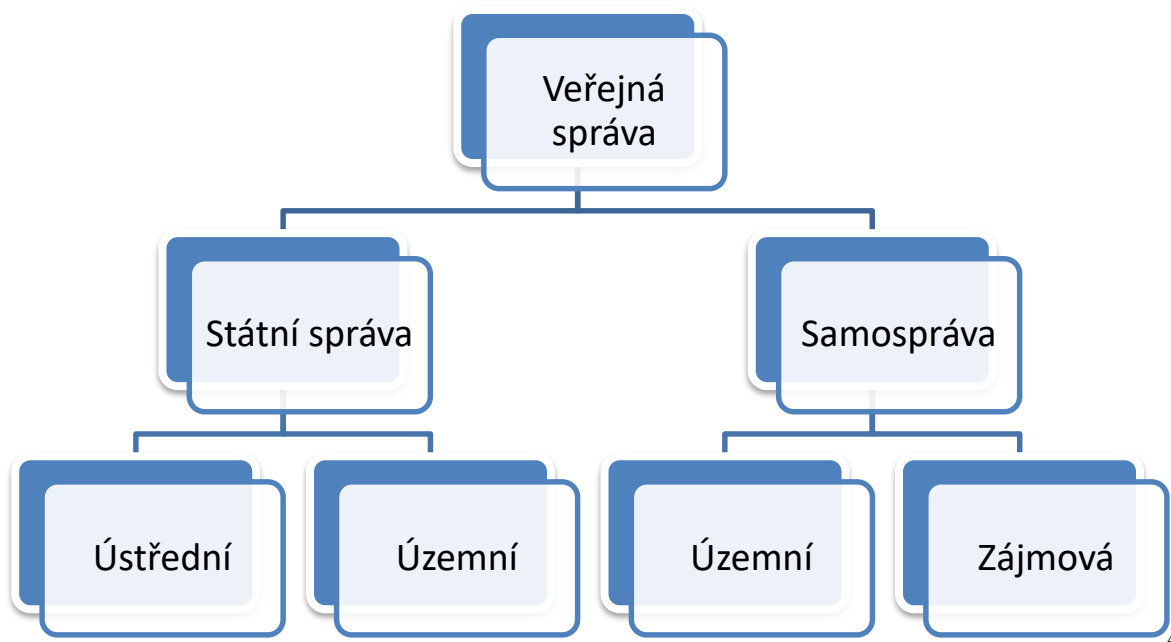
¹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-717-9794-4.

² PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

³ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

vání určitého území. Zatímco v případě zájmové samosprávy se jedná o propojování různých osob, které mají stejné zájmy. Příkladem zájmové samosprávy jsou profesní komory.

Struktura veřejné správy:

Územní samospráva vykonává svoji působnost na menších územích, než je stát. Jedná se o obce a kraje. Obce a kraje jednají na základě stanové působnosti a ekonomických podmínek.

Územní veřejnou správou nazýváme sektor veřejné správy, který je vykonáván v rámci administrativních jednotek, na které se dělí. Z toho vyplývá, že územní veřejnou správou jsou instituce, které nemají povahu ústředních orgánů. Je zapotřebí rozlišovat, zda se jedná o územní orgány veřejné správy se všeobecnou působností, specializovanou působností, orgány státní správy nebo orgány samosprávy.⁵ V praxi se také setkáváme s názvem místní správa, jedná se o pojem, který označuje nejnižší úroveň územní správy.

System členění územní samosprávy můžeme rozdělit na tři typy. Angloamerický, francouzský a smíšený systém, který je někdy též označován jako střeoevropský. Angloamerický systém je charakteristický tím, že v něm mají nižší územní samosprávné orgány výlučné postavení. Naopak ve francouzském systému na nižších správních úrovních funguje více-

⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

ňová správa. Ve smíšeném systému, který je využíván na našem území, samospráva vykonává vlastní působnost, ale zároveň v mezích zákona vykonává i státní správu. Jedná se o rozdíl mezi samostatnou působností a přenesenou působností. Mezi hlavní plusy výkonu samosprávy patří výkon samosprávy přímo občany. Jedná se o možnost referenda nebo nepřímý projev demokraticky voleným zastupitelstvem. Důležité je, aby tyto orgány disponovaly svobodou v rozhodování, pravomocemi, ale také musejí nést zodpovědnost za zajištění nejefektivnějšího výkonu státní správy i samosprávy. Dalším plusem jsou přímá kontrola občanů a také lepší zabezpečení chodu obce.⁶

2 Právní postavení územně samosprávných celků

Za nižší územní samosprávný celek je považována obec. V právní úpravě je obec charakterizována jako samosprávné společenství občanů, které je právní osobou, má vlastní právní subjektivitu a má vlastní majetek. Obec je definována v článku 99 Ústavy České republiky.⁷ Pozdější právní úprava obcí je zákon o obcích č. 128/2000 Sb. Obci náleží tři prvky, které jsou pro ni charakteristické.

1. Územní základ obce
2. Právo na samosprávu
3. Osobní základ obce⁸

Existuje několik úrovní právních předpisů, které regulují postavení obcí v ČR.

- 1) Ústavní
  - a) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
  - b) Listina základních práv a svobod
- 2) Mezinárodní
  - a) Evropská charta místní samosprávy - sdělení č. 181/1999 Sb.
- 3) Zákonné
  - a) Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů
  - b) Zákon č. 131/2000 Sb., zákon o hlavní město Praze, ve znění pozdějších předpisů

---

⁶PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5..

⁷ Ústava České republiky

⁸ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-561-8.

Obec je základním územním samosprávným celkem, který je vymezen hranicemi a má vlastní společenství občanů. Tato charakteristika vyplývá přímo ze zákona o obcích. Dále zákon charakterizuje obec jako právnickou osobu, ta v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese plnou odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Cílem obce je zabezpečit statky a služby na vlastním území. Obec může také nést označení město. Další označení je statutární město, takové město se řídí svým vnitřním statutem. Město může být rozděleno na několik menších městských částí.⁹

Obec také může zřídit osadní výbor. Osadní výbor je označován jako nižší stupeň místní samosprávy. Členové osadního výboru jsou obyvatelé s trvalým bydlištěm v místě, kde je osadní výbor založen. Cílem takového výboru je předkládání návrhů na rozvoj lokality.¹⁰

Vyskytují se čtyři základní aspekty, které je nutné propojit pro správný chod fungování obce. Do těchto aspektů řadíme:

- Osobní - skupina fyzických osob adresátů a tvůrců veřejné správy
- Územní - ohraničené území, na kterém je vykonávána veřejná správa
- Ekonomický - vlastní rozpočet a majetek
- Mocenský - určení působnosti - na našem území je smíšený systém, kde je vykonávána státní správa i samospráva

3 Působnost obcí

Působností obcí, se rozumí právní okruh vymezených vztahů. Předmětem, obsahem a rozsahem těchto vztahů jsou vlastní pravomoci obce. Pravomoc je souhrn oprávnění, kterými obec disponuje. Obce mohou vykonávat samostatnou i přenesenou působnost. Samostatná i přenesená působnost je definována v zákoně o obcích číslo 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Samostatná působnost je vymezena v Hlavě II, § 35 až 60. Přenesená působnost je vymezena v Hlavě III, § 61 až 66.

3.1 Samostatná působnost obce

Samostatná působnost obce spočívá ve výkonu vlastní samosprávy, správě svých záležitostí. § 35 odstavce č. 1 a 2 zákona č. 128/2000 Sb. vymezuje záležitosti samostatné působnosti:

---

⁹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-561-8.

¹⁰ GALVASOVÁ, Iva. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.

§35

(1) Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.

(2) Do samostatné působnosti obce patří zejména záležitosti uvedené v § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce. Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.¹¹

Pokud nastane situace, že potřeby přesahují schopnost obce, má obec možnost zahájit účelovou spolupráci, jejímž cílem je realizovat a zabezpečit tyto potřeby. Tato spolupráce se v praxi využívá například při zajištění rozvodu sítí nebo dopravní obslužnosti. Spolupráce hraje klíčovou roli především pro menší obce, které mají menší rozpočet a nemají schopnost tyto potřeby zabezpečit samy. Spolupráce může být využita také ke vzniku mikroregionálních projektů - vznik dobrovolných svazků obcí (DSO).

V díle č. 2 (zákonu o obcích) je vymezeno hospodaření obce. Tato část je nejdůležitější pasáží pro správné sestavení rozpočtu, proto si dovoluji v této části citovat znění nejdůležitějších odstavců ze zákona o obcích.

§ 38

(1) Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Obec vede účetnictví podle zákona o účetnictví.

(2) Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. S nepotřebným majetkem obec naloží způsobem a za podmínek stanovených zvláštními předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak.¹²

Mezi nejzákladnější pravomoci v samostatné působnosti obcí patří možnost nakládat se svým majetkem. Toto řeší hlavně § 39 až 41.

§ 39

---

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích

(1) Záměr obce prodat, směnit, darovat, pronajmout, propachtovat nebo vypůjčit hmotnou nemovitou věc nebo právo stavby, anebo je přenechat jako výprosu a záměr obce smluvně zřídit právo stavby k pozemku ve vlastnictví obce, obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní jednání neplatné. Nemovitá věc se v záměru označí údaji podle zvláštního zákona platnými ke dni zveřejnění záměru.

(2) Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna, jde-li o cenu nižší než obvyklou. Není-li odchylka od ceny obvyklé zdůvodněna, je právní jednání neplatné.

(3) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, jde-li o pronájem bytů nebo hrobových míst anebo o pronájem, pacht nebo výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů, nebo jde-li o pronájem, pacht, výprosu nebo výpůjčku právnické osobě zřízené nebo založené obcí nebo právnické osobě, kterou obec ovládá.

§ 41

(1) Podmiňuje-li tento zákon platnost právního jednání obce předchozím zveřejněním, schválením nebo souhlasem, opatří se listina o tomto právním jednání doložkou, jíž bude potvrzeno, že tyto podmínky jsou splněny. Je-li listina touto doložkou obce opatřena, má se za to, že povinnost předchozího zveřejnění, schválení nebo souhlasu byla splněna.

(2) Právní jednání, která vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, jsou bez tohoto schválení neplatná.

3.2 Přenesená působnost obce

Přenesená působnost obce vyjadřuje výkon státní správy. Nejčastěji je státní správa vykonávána příslušným obecním úřadem. Činnosti, které pověřený obecní úřad vykonává, jsou například evidence obyvatel, vydávání cestovních dokladů a občanských průkazů a činnost stavebního úřadu. Obci za tyto činnosti náleží finanční kompenzace od státu. Tyto finanční prostředky jsou do rozpočtu obce převáděny ze státního rozpočtu. V rámci přenesené působnosti se obce dělí do třech stupňů:

1. Obce se základním rozsahem výkonu přenesené působnosti - Obce prvního stupně
2. Obce s pověřeným obecním úřadem - Obce druhého stupně
3. Obce s rozšířenou působností - Obce třetího stupně

K 1. 1. 2019 bylo v ČR 6 253 obcí.

Obce I. stupně

Obce prvního stupně vedou evidenci obyvatel, zabezpečují ochranu veřejného pořádku, zabezpečují a zajišťují volby v obci apod.

Obce II. stupně s pověřeným obecním úřadem

Obce druhého stupně mají za úkol zajistit různé činnosti, jako stavební úřady, matriky apod. Tyto potřeby zajišťují i za malé obce, které nejsou schopny sami takovou činnost vykonávat.

K 1. 1. 2019 bylo v ČR 388 obcí s pověřeným úřadem

Obce III. stupně s rozšířenou působností

Obce třetího stupně mají za úkol zajistit činnosti živnostenských úřadů, vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, vedení registru motorových vozidel, péči o nepřizpůsobivé občany a vyplácení sociálních dávek.¹³

K 1. 1. 2019 bylo v ČR 205 obcí s rozšířenou působností.

Zákon o obcích č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, uvádí taxativní výčet statutárních měst - k 1. 1. 2021 zákon uvádí 27 statutárních měst

3.3 Předpoklady fungování samosprávy

Každý stupeň samosprávného územního celku má své geografické označení, ve kterém žije společenstvo občanů, kteří vykonávají samosprávu veřejných záležitostí. Tento systém je důležitý díky různorodosti společnosti a také regionů. Rozhodování o těchto věcech vychází z principu veřejné volby. Veřejná volba je realizována:

- Přímou volbou - občané přímo rozhodují o zásadních otázkách v dané obci, či regionu. Projevem přímé volby je referendum.
- Nepřímou volbou - jedná se o formu tzv. zastupitelské demokracie. Jde o volbu skrze zástupce.

---

¹³ Úvod do problematiky veřejné správy. *Testovací server CDV* [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5959&chapterid=6133&fbclid=IwAR2IvjHM05RFECC_QPw6H5WfUQgv60zbhnQ5DzenxOu3CRwhgyU-c7Gftr8

Dalším důležitým faktorem ke správnému chodu samosprávy je vytvoření ekonomických a legislativních předpokladů. Legislativní předpoklady spočívají v rozdělení pravomocí, autonomii, působnosti a odpovědnosti na jednotlivých stupních samosprávy. Mezi ekonomické předpoklady řadíme právo vlastnit majetek a hospodařit s ním. Nedílnou součástí vlastní působnosti samosprávy je sestavování rozpočtu a hospodaření dle něj.¹⁴

Prvořadou úlohou samosprávy je zabezpečit pro své občany celou řadu veřejných statků a služeb. Na tomto výkonu se mohou podílet prostřednictvím svých příspěvkových organizací, případně jiným způsobem. Ale je důležité, aby byl respektován princip maximální efektivnosti a hospodárnosti.

4 Obecné zásady financování ÚSC a tvorba jejich rozpočtů

4.1 Rozpočet

Rozpočet je finanční plán příjmů a výdajů stanovených na určité časové období zpravidla na kalendářní rok. Vychází z rozpočtového výhledu = střednědobý finanční plán, ten se sestavuje na 2-5 let. Rozpočet napomáhá k dosažení ekonomických cílů. V soustavě územních samosprávných celků jsou na území České republiky sestavovány veřejné obecní rozpočty.

Rozpočty územně samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované jejich vlastní činností, a ty se rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru územní samosprávy.¹⁵ Obecní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používám stejně, jako ostatní veřejné rozpočty, které řadíme do rozpočtové soustavy s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty. Nedobrovolný způsob financování jsou daně.

Celý rozpočtový proces včetně rozpočtu i závěrečného účtu, lze chápat jako předmět k financování a zabezpečení obecní politiky. Během rozpočtového období zcela pravidelně dochází k časovému nesouladu mezi příjmy a výdaji. A to z toho důvodu, že rozpočet je tako-

---

¹⁴ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Politologie (Grada). ISBN 978-80-7357-614-1.

¹⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

vá veličina, která během rozpočtového období nezávisle na sobě operuje jak s příjmy, tak s výdaji.¹⁶

Rozpočet je tedy veličinou, na které bilancují příjmy a výdaje za rozpočtové období, která je shodná s rozpočtovým obdobím celé spousty veřejných rozpočtů v dané zemi. V České republice odpovídá rozpočtové období jednomu kalendářnímu roku. Ne však každá země to má stejně (například ve Velké Británii začíná fiskální období 1. dubna a končí 31. března).¹⁷

Rozpočet nám dále slouží jako finanční plán, jehož úkolem je zajistit solventnost samosprávné jednotky. Tohoto úkolu je dosaženo díky tomu, že obce připouští pouze výdaje, které jsou kryty.

U plánování příjmů a výdajů se setkáváme s faktorem rozpočtového omezení. S tímto problémem se musí vypořádat všechny složky, které rozpočet připravují. Tento problém vyjadřuje vytvoření dostatečně velkého množství příjmů, které jsou často v konfliktu se stranou výdajů. U příjmové položky je nutné zohlednit:

- příjmy, které lze reálně očekávat
- existující rezervy
- půjčky, které lze získat a splatit

Problematikou obcí a krajů je nedostatečná finanční soběstačnost, je tedy nutno počítat s rozpočtovým omezením už v počátcích tvorby. Při plánování výdajů je nutné provést důkladnou analýzu potřeb.

Na základě funkcí rozpočtu, nám vyplívají tři roviny

1. Rozhodovací - jde o rozhodování, čeho chce územní celek dosáhnout (výběr služeb a investic)
2. Řídící - jedná se o alokaci zdrojů mezi různými organizačními jednotkami obce. Jednotlivé jednotky by měly disponovat dostatečnými prostředky k zajištění výstupů. V praxi to znamená, že by měly mít dostatek finančních prostředků na mzdy, na budovy a na jejich vybavení a udržování.

---

¹⁶ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo: teorie a praxe v ČR*. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

¹⁷ Británie - jedny z nejnižších daní. *Měšec.cz* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/britanie-jedny-z-nejnizsich-dani/>

3. Kontrolní - kontrolní funkce spočívá v legalizaci finančních prostředků, které územní jednotka získá a vydá.¹⁸

5 Příjmy a výdaje územních rozpočtů

Rozpočet obce se skládá z příjmů a výdajů, takový rozpočet musí být transparentní, kromě zmíněných příjmů a výdajů, musí být v rozpočtu zachyceny všechny závazné ukazatele.

5.1 Příjmy územních rozpočtů

Do příjmů řadíme 5 základních skupin zdrojů. Daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, peněžní transfery a návratné zdroje.

5.1.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou hlavním zdrojem financování lokálních veřejných statků. Daňové příjmy řadíme mezi nenávratné a běžné příjmy. V České republice se daně rozdělují podle zákona č. 243/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). Podle tohoto zákona dělíme daně na svěřené a sdílené.¹⁹

Daně svěřené

Jako daně svěřené se označují ty daně, jejichž výnos plyne do rozpočtu té obce, na jejímž území byl tento výnos vybrán. Obec může ovlivňovat výši výnosu například tím, že bude usilovat o zvýšení počtu poplatníků takovýchto daní. Mezi daně svěřené řadíme daň z nemovitých věcí a daň z příjmu PO za obce. Daň z nemovitých věcí je vymezena v zákoně č. 338/1992 Sb., zákon České národní rady o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. Obce mohou stanovovat koeficient k výpočtu daně z nemovitých věcí.

Daně sdílené

Daně sdílené jsou stanoveny zákonem, jako podíl na celostátně vybíraných daních. Obce nemají možnost ovlivnit výši daně. Sdílené daně jsou daň z přidané hodnoty a daň z příjmů. Daň

---

¹⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a OLGA SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9.

¹⁹ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

z přidané hodnoty (DPH) je vymezena v zákoně č. 235/2004 Sb., Zákon o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Daň z příjmů je vymezena zákonem č. 586/1992 Sb., zákon České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi daňové příjmy také řadíme správní a místní poplatky.

Správní poplatky jsou vybírány dle zákona č. 634/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jestliže obce vykonávají vlastní nebo přenesenou působnost, při které se poplatek předepisuje. Výše poplatků je upravena v sazebníku a obec nemá pravomoc ji měnit. Ve výjimečných případech však může poplatek snížit, případně odpustit u určité skupiny obyvatel. Do správních poplatků spadají například výpis z matrik, vystavení dokladů, povolení stavby, povolení nosit zbraň apod. Dále sem řadíme poplatky charakteru regulace, což jsou poplatky za provoz kasin, hracích automatů a provozování vybraných živností.

Místní poplatky mají v České republice povahu daní - jejich zaplacením nevzniká nárok na poskytnutí protislužby. Jejich podíl na příjmu do obecní kasy je velice malý, i tak by však měly sloužit k zvelebování statků a služeb občanům. Místní poplatky jsou určeny zákonem č. 278/2019 Sb., který nahradil zákon č. 565/1990 Sb. a obecně závaznou vyhláškou obce. Tyto poplatky mají fakultativní charakter, to znamená, že je přímo na obci, zda tyto poplatky uplatní nebo neuplatní.

Poplatky, které obce mohou vybírat:

- poplatek ze psů
- poplatek z pobytu
- poplatek za užívání veřejného prostranství
- poplatek ze vstupného
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace²⁰

---

²⁰ Zákon č. 278/2019 Sb.

5.1.1.1 Zákon o rozpočtovém určení daní

Právní úpravu daňových příjmů řeší zákon 243/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o zákon o rozpočtovém určení daní územním samosprávným celkům. Zákon je platný od 9. 8. 2000 a účinnosti nabyl dne 1. 1. 2001. Tímto zákonem jsou definovány daň z přidané hodnoty, daň z příjmů a daň z nemovitých věcí. Dle § 2 zákona o rozpočtovém určení daní se rozumí „*celostátním hrubým výnosem daně peněžní prostředky vybrané v průběhu rozpočtového roku správcem daně, snížené o vrácené prostředky. Peněžní prostředky z celostátního hrubého výnosu z daní jsou sdílené se státním rozpočtem a jsou převáděny do rozpočtů obcí a krajů ve výši, která odpovídá procentnímu podílu na celostátním hrubém výnosu daní.*”²¹

Základem pro výpočet nároku obce nebo kraje je 100 % celostátního hrubého výnosu jednotlivých typů daní s výjimkou daně z příjmů právnických osob, u které je základ snížen o daň z příjmů právnických osob (mimo daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby), kdy je poplatníkem sama obec.

Podle zákona o rozpočtovém určení daní se od 1. 1. 2021 rozděluje:

- dle přepočteného procentního podílu obcím 25,84 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty
- dle přepočteného procentního podílu obcím 25,84 % z celostátního hrubého výnosu daní z příjmů, kterými jsou:
  - daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, (mimo daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby),
  - daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou podle zvláštní sazby,
  - daň z příjmů fyzických osob včetně výnosu záloh poplatníka v paušálním režimu na daň z příjmů fyzických osob a daně z příjmů fyzických osob, která je rovna paušální dani,
  - daň z příjmů právnických osob včetně daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby
- obcím 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (mimo daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby) rozdělený dle přepočteného počtu zaměstnanců

---

²¹ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-3736?> *Finanční správa* [online]. 1.1.2018 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-3736?>

5.1.2 Nedaňové příjmy obecních rozpočtů

Na rozdíl od daňových příjmů je u nedaňových příjmů míra ovlivnění územní samosprávou o poznání větší. Jedná se především o příjmy z vlastní činnosti, uživatelské poplatky, odvody přebytků organizací s přímým vztahem, přijaté sankční platby, vratky transferů, příjmy z prodeje nekapitálového majetku a přijaté splátky půjčených transferů. Příjmy nedaňové mohou být běžné, neinvestičního charakteru nebo kapitálové a ty jsou investičního charakteru. Běžné příjmy se mohou každoročně opakovat např. pronájmy, i když v rozdílné výši. Kapitálové příjmy se týkají příjmů, které se každoročně neopakují, např. příjmy z prodeje nepotřebného majetku. Jedná se o druhou největší skupinu obecních rozpočtů.²²

5.1.3 Kapitálové příjmy

Vlastní kapitálové příjmy jsou třetí skupinou příjmů do obecních rozpočtů. Tyto příjmy získávají obce prodejem dlouhodobého majetku hmotného, nehmotného majetku, a i finančního majetku. Záleží pouze tedy na tom, zda obec disponuje majetkem, který by mohla prodat. Tyto příjmy jsou jednorázové. Vyšší samosprávné jednotky většinou nedisponují nepotřebným majetkem, zatímco pro nižší samosprávné jednotky má tato skupina mnohem větší význam.²³

5.1.4 Přijaté peněžní transfery

Tyto příjmy jsou spíše známé, jako dotace. Jsou jak neinvestiční, tak investiční. Neinvestiční dotace na financování provozních, neinvestičních potřeb, které jsou obcím přidělovány formou:

- Účelových dotací - ty výrazně převažují
- Neúčelových dotací - mají charakter běžné dotace a obce rozhodují o použití samy

Investiční účelové dotace mají charakter kapitálových dotací. Vedle transferů ze státního rozpočtu mohou obce získávat dotace i z EU. To jsou dotace nenárokové, o které se musí žádat. Poskytnutí takovýchto dotací je přísně účelové a souvisí s konkrétními projekty, které zapadají do cílů soudržnosti EU.

---

²²PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

²³ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

Valná většina dotací plyne do rozpočtů obcí ze státního rozpočtu. Dotace jsou schvalovány spolu se státním rozpočtem, v průběhu rozpočtového období může dojít ke změnám. Pokud změny nenastanou, mají obce na dotace právo, jde o nárokové dotace. Na druhé straně stojí nenárokové dotace, to jsou dotace, které obce získávají na základě žádosti správců rozpočtových kapitol, mluvíme o ministerstvech a jejich garantovaných programech, např. MŽP ČR, MMR ČR apod. Část dotací plyne do územního rozpočtu také z některých státních fondů, např. Státní fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond dopravní infrastruktury apod. Tyto dotace jsou opět poskytovány na základě žádosti. Přidělení dotace záleží na každém ministerstvu, fondu, jak vyhodnotí účel a zda žádosti vyhoví.

5.1.5 Návravné zdroje

Nižší samosprávné jednotky musejí také využívat i příjmy návratného charakteru. Návratné zdroje představují významný zdroj příjmů pro územní samosprávu, a to především z hlediska dlouhodobých investic. Právě za jeden z nejlepších a nejpřirozenějších způsobů financování kapitálových výdajů jsou považovány půjčky, hlavním důvodem je příjem z prodeje služeb, který pokryje nejen provozní náklady, ale i financování splátek půjčky, případně generuje i zisk. V praxi se setkáváme se třemi základními zdroji těchto příjmů:

1. Úvěr - úvěr může být poskytnut komerční bankou nebo institucí, která se specializuje na územní samosprávu
2. Emise komunálních obligací nebo akcií
3. Návratné půjčky a finanční výpomoci - od jiných subjektů

Pokud obec nezíská úvěr od komerční banky s klasickou úvěrovou sazbou, může jí vyšší úroveň samosprávy a státní správy poskytnout půjčky. Nejčastějším předmětem této půjčky je podpora kapitálových investic. Nejčastěji je dotace využívána na infrastrukturu apod.

Rozhodnutí o tom, kolik si obec půjčí, by mělo vycházet z únosné výše dluhové služby. Pro subjekty nižší samosprávy jsou důležité podmínky úvěru půjček - hlavně doba splatnosti úvěru (ta může být krátkodobá, střednědobá a dlouhodobá) a úroková sazba (může být fixní nebo variabilní). Fixní je výhodnější v případě predikce zvyšování úroků. Variabilní sazba se zpravidla stanoví jako procento nad obecnou úrokovou sazbou.

5.2 Výdaje územně samosprávných rozpočtů

Jakožto ve většině vyspělých zemí je i u nás veřejná správa decentralizovaná. Výdaje slouží především k financování lokálního a regionálního veřejného sektoru. Obce často neza- zabezpečují pouze své lokální statky, ale také zabezpečují veřejné statky, které vyplývají z de- centralizace veřejné správy. Objem a struktura veřejných statků jsou určovány povahou a dru- hem veřejných statků. Objem statků neustále roste, z toho vyplývá zvýšená autonomie a od- povědnost samosprávných celků za zajištění financování veřejného sektoru na svém území, ale také veřejného sektoru jako celku.²⁴

Nižší samosprávné jednotky jsou často omezeny různými faktory při samostatném rozhodování o výdajích. Mezi tyto faktory řadíme:

- územní samosprávné celky jsou ovlivňovány národními smlouvami a odborovými smlouvami
- zákonné poskytování vybraných statků a služeb
- udržitelnost standardu poskytovaných služeb
- demografické faktory
- celková ekonomická situace

Členění výdajů:

- dle ekonomického hlediska - běžné a kapitálové
- dle rozpočtové skladby - druhové, které se dělí na závazné a funkční
- dle infrastruktury - ekonomické a sociální
- dle funkcí veřejných prostředků - alokační, redistribuční a stabilizační
- dle rozpočtového plánování - plánované a neplánované²⁵

5.2.1 Ekonomické hledisko

Patří sem běžné a kapitálové výdaje. Běžné výdaje jsou neustále se opakující, ze kte- rých jsou financovány běžné potřeby v daném rozpočtovém roce. Tyto výdaje se využívají k výplatě platu zaměstnancům, na nákup materiálu, vody, paliv, energie, placení služeb a so- ciální dávky.

---

²⁴ Příjmy a výdaje rozpočtu. *Rok v obci* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/722-prijmy-a-vydaje-rozpocetu/>

²⁵ Struktura výdajů obcí. *Deník veřejné správy* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=222414>

Kapitálové výdaje slouží především k financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, přesahují převážně jedno rozpočtové období. Jejich principem je vycházet z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů až do jejich zhotovení, tyto výdaje tedy souvisí i se splácením půjček.

5.2.2 Hledisko rozpočtové skladby

V ČR upravuje rozpočtová skladba podrobné členění běžných i kapitálových výdajů. Pro nižší samosprávné celky je závazné druhové členění výdajů, které dělí výdaje na běžné a kapitálové.

Neinvestiční výdaje, které řadíme do třídy 5 - běžné výdaje, jsou výdaje na platy, platby za provedenou práci, pojistné, neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím, neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu jiným rozpočtům a vlastním fondům, neinvestiční transfery obyvatelstvu, neinvestiční transfery do zahraničí, neinvestiční půjčené prostředky, neinvestiční převody Národnímu fondu a ostatní neinvestiční výdaje.

Investiční výdaje, které řadíme do třídy 6 - kapitálové výdaje. Tyto výdaje jsou používány na investiční nákupy a s ním související výdaje, nákup akcií a majetkových podílů, investiční transfery, investiční půjčené prostředky, investiční převody Národnímu fondu a ostatní kapitálové výdaje.

Toto členění výdajů nazýváme odvětvové třídění. Rozděluje výdaje do 6 skupin, lépe a srozumitelněji tak popisuje strukturu výdajů nižších samosprávných celků. Rozpočtová skladba dále umožňuje členit výdaje na nenávratné a návratné. Nenávratných je většina, návratné v případě, že nižší samosprávný celek půjčuje krátkodobé finanční prostředky jinému článku rozpočtové soustavy.

5.2.3 Hledisko infrastruktury

Jedná se o výdaje na ekonomickou infrastrukturu, které zahrnují běžné i kapitálové výdaje, určené na výrobní účely. Do této skupiny řadíme také případné dotace a půjčky soukromému sektoru na podporu podnikání v obci a regionu, na zvýšení zaměstnanosti. Také sem řadíme výdaje na výstavbu a údržbu veřejných komunikací, veřejného prostranství, parků, vodovodů, kanalizací, veřejného osvětlení, komunálních bytů, výstavbu ČOV, na budování průmyslových zón, atd. Je velmi vhodné, aby se také podnikatelské subjekty a majitelé po-

zemků, kteří budou těžit z rozvoje infastruktury podíleli na nákladech. Mohou se podílet formou zaplacení poplatků vázaných na vydání stavebního povolení, rozvojovou daní, nebo rozdělením skutečných nákladů na infastrukturu mezi vlastníky pozemku.

Výdaje na sociální infastrukturu také zahrnují běžné i kapitálové výdaje, především na vzdělávání, péči o zdraví, sociální peněžní transfery a výdaje na provoz sociálních zařízení.

5.2.4 Hledisko funkce veřejných prostředků

Výdaje z tohoto hlediska můžeme rozdělit na výdaje na alokační činnosti, kam patří výdaje na nákup dalších služeb a zboží od soukromých firem. Tyto služby nebo zboží jsou nakupovány na základě veřejných zakázek nebo od vlastních podniků a neziskových organizací. Může zde figurovat i výdaj na uhrazení případné ztráty vlastních podniků, u kterých je obec zakladatelem. Dále sem patří výdaje na financování čistých veřejných statků a smíšených veřejných statků.

Do čistých veřejných statků řadíme udržování veřejného pořádku a bezpečnosti, veřejné osvětlení, veřejnou komunikaci, péči o veřejnou zeleň, likvidaci negativních externalit, samotnou správu. Vzhledem k povaze čistých veřejných statků, je nutné je financovat z výnosu daní v kombinaci s dotacemi v rámci soustavy veřejných rozpočtů.

Do smíšených veřejných statků řadíme především výdaje na vzdělávání.

5.2.5 Hledisko rozpočtového plánování

Plánované výdaje rozpočtu lze určit předem. Většina plánovaných výdajů jsou opakující se výdaje a mají mandatorní charakter. K mandatorním výdajům lze zařadit také výdaje spojené s provozem a výkonem samostatné i přenesené působnosti. Tyto výdaje jsou použity převážně na platy zaměstnanců úřadu, výdaje na nájemné a energie. Neplánované výdaje jsou nahodilé a je u nich velice těžké předpovídat do jaké částky mohou šplhat. Příkladem neplánovaných výdajů jsou výdaje na odstranění škod způsobených povodněmi, vichřicemi apod. Můžeme sem zařadit i výdaje sankčního charakteru - porušení rozpočtové kázně.

6 Výklad některých pojmů uplatňovaných při tvorbě rozpočtu

6.1 Rozpočtová skladba

Základní legislativní dokument pro rozpočtovou skladbu je vyhláška č. 323/2000 Sb., vyhláška MF o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočtová skladba nebo

rozpočtová klasifikace ukazuje veškeré finanční operace veřejných rozpočtů, ale také i mimo-rozpočtových fondů obce. Naopak se nevztahuje na finanční operace mezi podnikatelskou sférou a samosprávou, finanční operace příspěvkových organizací, finanční operace sdružených prostředků na jiných účtech, které nejsou brány jako veřejné prostředky. Veškeré finanční operace jsou tříděny do paragrafů.

Rozpočtová klasifikace je prováděcím předpisem rozpočtových pravidel, jež jsou upraveny zákonem pro tuto oblast. Rozdělením finančních operací na příjmy a výdaje, které se dále dělí na návratné a nenávratné povahy, lze dosáhnout přesnější analýzy hospodaření a krytí schodku rozpočtu. Příjmy a výdaji, které jsou označovány, jako peněžní operace se rozumí přijetí prostředků na finanční účet a vydání prostředků z téhož bankovního účtu. Nezapočítávají se do toho finanční operace pokladny, které mezi rozpočtovou klasifikaci řadíme až tehdy, dojde-li k účtování s daným bankovním účtem.²⁶

6.2 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrn veškerých činností, které jsou zapotřebí k hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém období. Zpravidla se rozpočet sestavuje na jeden kalendářní rok. Zatímco jednotlivé rozpočtové procesy jsou mnohem delší.

Jednotlivé etapy rozpočtového procesu:

- Analýza předešlých let a stanovení priorit pro dané rozpočtové období
- Sestavení návrhu rozpočtu
- Projednávání a schválení rozpočtu
- Kontrola plnění dle rozpočtu
- Přehled o skutečném plnění = závěrečný účet
- Následná kontrola
- Aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu²⁷

Na sestavování rozpočtu obce se podílí zpravidla finanční odbor pod dohledem starosty, případně místostarosty. Podkladem pro tvorbu rozpočtu je rozpočtový výhled a analýza.

---

²⁶ Rukověť starosty: Rozpočtová skladba. *Rok v obci* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/64-rozpocetova-skladba/>

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-2789-9

Místní rozpočet přímo navazuje na státní rozpočet a také na krajský rozpočet, případně na rozpočet různých svazků. Návrh musí obsahovat návrhy vedoucích odborů a zastupitelů.

Návrh rozpočtu by měl vycházet z analýzy hospodaření, která by měla být kvalitně zpracována. Je nutné správně zhodnotit priority dané obce, tak, aby to odpovídalo návrhu rozpočtu. Sestavený rozpočet se projednává dle místních podmínek ve finančním výboru a v radě obce. Tyto orgány jsou označeny jako výkonné.

Schvalování rozpočtu je ve výhradní pravomoci zastupitelstva obce. Zastupitelé jsou povinni chovat se jako řádní hospodáři a tomu také odpovídá schvalování rozpočtu. Pokud zastupitelstvo schválí schodkový rozpočet, pak schodek musí být pokryt prostředky z předšlých let nebo úvěrem, jenž je povinnost splácet.

Rozpočet musí být reálný, pravdivý a úplný. Tyto tři zásady jsou nutné při kontrole plnění rozpočtu a jeho vyhodnocování během roku. Přesné plnění rozpočtu nám poskytne až závěrečný účet, který je sestaven výkonným orgánem. Obce mají povinnost předložit svůj rozpočet ke kontrole krajskému úřadu nebo auditorské společnosti. Výsledek přezkoumání hospodaření je důležitý pro sestavení závěrečného účtu.

6.3 Rozpočtový výhled

Od roku 2001 mají obce povinnost sestavovat rozpočtový výhled. Rozpočtový výhled, který také označujeme jako střednědobý výhled je povinný pro všechny obce, nehledě na velikost. Hlavním využitím rozpočtového výhledu je střednědobé finanční plánování. Pro rozpočtový výhled jsou určeny čtyři základní ukazatele:

1. Celkové příjmy
2. Celkové výdaje
3. Celkové pohledávky
4. Celkové závazky

Tyto čtyři základní ukazatele jsou určeny zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obce si však nad rámec zákona mohou svůj střednědobý výhled rozpracovat detailněji. Vypracování rozpočtového výhledu se řídí předem danými kroky. Tyto kroky slouží k vytvoření běžného střednědobého výhledu, do něhož musí být také zahrnuty kapitálové i nahodilé položky. §4 odstavec 3 zákona č. 250/2000 Sb. říká, že rozpočet obce musí vycházet ze střednědobého výhledu.

Problematika střednědobých výhledů tkví v odhadu příjmů, výdajů a jejich meziročním růstu. Vývoj financí je závislý na ekonomických ukazatelích, těmito ukazateli jsou míra nezaměstnanosti, růst produktů a inflace.²⁸

6.4 Závěrečný účet

Závěrečný účet je dokument, ve kterém jsou obsaženy informace o plnění rozpočtu a dalších finančních operacích, včetně hospodaření s peněžními fondy. V závěrečném účtu je zohledněno hospodaření včetně všech příspěvkových organizací.

---

²⁸ Rozpočtový výhled. *Rok v obci* [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/600-rozpocetovy-vyhled/>

II. Praktická část

7 Charakteristika vybraných měst

7.1 Louny – obec III. stupně – s rozšířenou působností

Město Louny leží v Ústeckém kraji na severozápadě Čech. Město bylo založeno v polovině 13. století Přemyslovci. Louny protéká řeka Ohře, která byla v minulosti důležitou obchodní cestou na trase do Norimberku či Lipska. Dle Českého statistického úřadu zde žije 17 990 obyvatel.²⁹ Město se nachází v teplém a suchém regionu. Patří do tzv. srážkového stínu Krušných hor. Lounsko je známo spíše jako zemědělský region. V této oblasti je velká tradice v pěstování chmele. Přesto, že obec leží na řece Ohři, tak zde není žádná lodní doprava. Obec leží přibližně 40 km od mezinárodního Letiště Václava Havla. Silniční doprava v okolí je v současné době v realizaci. Nedávno započala dostavba obchvatu města, která je součástí projektu rekonstrukce dálnice D7.

Město Louny je územní samosprávnou jednotkou v souladu s § 1 zákona číslo 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění a dle § 2 tohoto zákona vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Úkolem města je zajištění veřejné správy na svém území a výkon státní správy v územním obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Louny za podmínek stanovených zákonem. Správní obvod obce s rozšířenou působností je složen z 95 katastrálních území, do kterého patří 41 obcí s celkovou rozlohou 47 266 ha a přibližným počtem 43 500 obyvatel. Do Loun spadají také místní části Brloh a Nečichy.³⁰

Již v 11. - 12. století existovala osada Luna, která se nacházela v dnešním centru, konkrétně na místě dnešního kostela Sv. Petra. Z této doby se nám zachovaly památky, jako jsou například hradby okolo města, Žatecká brána a kostel Matky Boží. V roce 1517 vypukl obrovský požár, v jehož důsledku byli občané nuceni vystavět nový kostel. V roce 1538 byla dokončena stavba chrámu sv. Mikuláše, který navrhl královský stavitel Benedikt Rejt.³¹ Louny byly významné vařením piva, díky své poloze je zde ideální prostředí na pěstování chmele. Od roku 1892 do roku 2010 zde fungoval schwarzenberský pivovar, který však v roce 2010 zanikl. Výroba zde byla ukončena a z budov pivovaru se stala pouze stáčírna pro společnost Heineken.

²⁹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

³⁰ Město [online]. [cit. 2.11.2020]. Dostupný na WWW: <https://www.mulouny.cz/cs/mesto/>

³¹ Město [online]. [cit. 2.11.2020]. Dostupný na WWW: <https://www.mulouny.cz/cs/mest>

7.2 Postoloprty – obec II. stupně – s pověřeným obecním úřadem

Postoloprty jsou město ležící v Ústeckém kraji, 9,8 kilometrů západně od Loun. K 31. prosinci 2019 zde žilo 4 729 obyvatel.³² K městu náleží také obce Březno (Horní a Dolní), Dolejší Hůrky, Hradiště, Levonice, Malnice, Mradice, Rvenice, Seletice, Seménkovice, Skupice, Strkovice a Vrbka. Město leží na řece Ohři.

Stejně jako Louny, tak také Postoloprty čekají na dostavbu dálnice D7. Nový úsek se však kolem Postoloprty začne stavět až v roce 2025. Dostavba této dálnice je velice důležitá pro ekonomickou situaci všech obcí v okolí. Nedaleko Postoloprty leží průmyslová zóna Triangle. V této průmyslové zóně se nachází několik společností, které zaměstnávají obyvatele ze širokého okolí. Největším zaměstnavatelem je nedávno postavený výrobní podnik na pneumatiky společnosti NEXEN.

Historie města sahá velmi hluboko – až do 12. století. Z té doby totiž pochází první písemná zmínka o Postoloprtech. Jedná se o soubor nejstarších českých pověstí, tedy o tzv. Kosmovu kroniku, ve které je podrobně vylíčen nelítostný souboj knížete kmene Čechů Neklana s vládcem Lučanů Vlastislavem. Vlastislav byl pánem rozsáhlé oblasti severozápadních Čech. Také díky dramatickému zpracování Aloise Jiráska je příběh o Vlastislavově porážce a zavraždění jeho syna populární. Tento příběh je pro město významný tím, že se v něm již vyskytuje název vsi - Postoloprty. Zde totiž údajně vítězný Neklan nechal postavit nový hrad Drahůš, který měl sloužit jako vězení pro syna protivníka.³³ Název obce je dle jazykovědců odvozen od označení ševců, kteří byli v kronice Václava Hájka z Libočan označováni jako ti, co dokáží „postoly prtati“. To ve staročeštině znamenalo ševcovat, či opravovat boty.

Pamětihodnostmi města jsou inundační mosty přes Ohři z roku 1757 - soustava byla postavena na důležité císařské silnici vedoucí z Prahy do Lipska. Dále pak kostel Nanebevzetí Panny Marie, bývalý panský pivovar a schwarzenberský zámek, který bohužel již delší dobu chátrá.

8 Představení rozpočtů

Středně velké město Louny se skládá ze tří městských částí, tyto městské části jsou shodné s katastrálním územím. Mimo samotných Loun se jedná o části Brloh a Nečichy. Dří-

---

³² Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

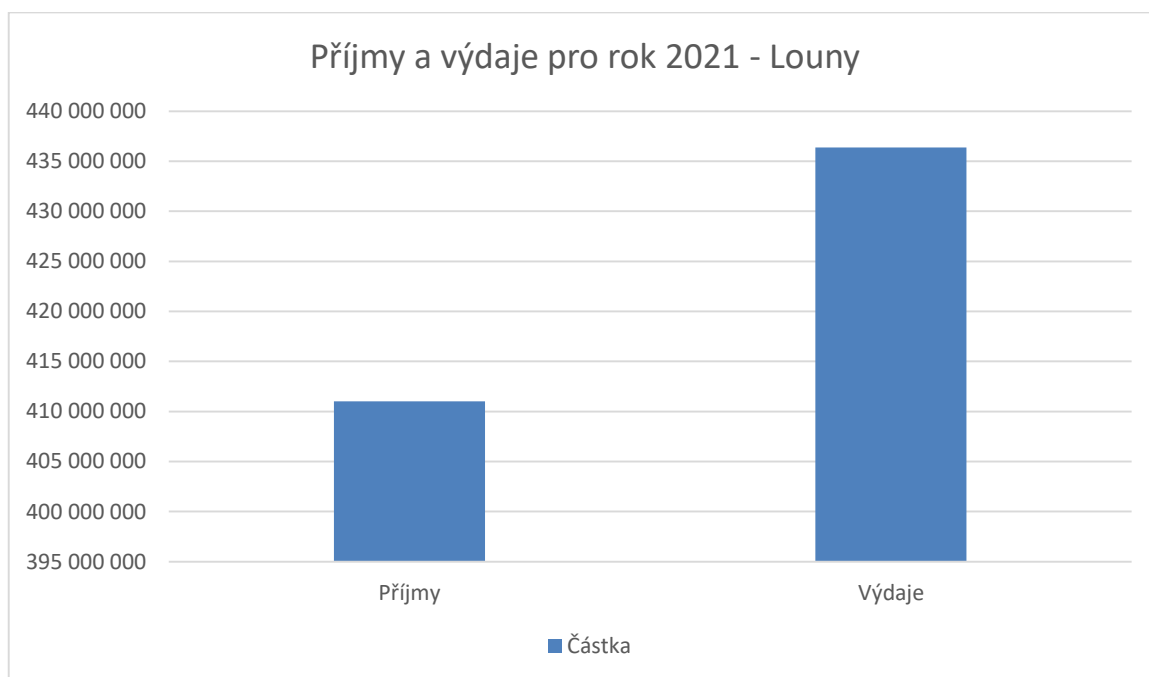
³³ Postoloprty [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.postoloprty.cz/historie-mesta/ms-1056/p1=1056>

ve do katastrálního území obce Louny patřily dnes již samostatné obce Černčice, Dobroměřice, Chraberce, Lišťany, Obora, Raná, Veltěže a Vršovice.

Zatímco Louny se skládají z malého počtu přidružených obcí, Postoloprty jsou přesný opak. Do sídelního území Postoloprty patří mimo samotného města ještě Horní a Dolní Březno, Dolejší Hůrky, Hradiště, Levonice, Malnice, Mradice, Rvenice, Seletice, Seménkovice, Skupice, Strkovice a Vrbka. Takovéto velké množství městských částí je velice složité z hlediska finančního zabezpečení všech potřeb obyvatelstva.

8.1 Schválený rozpočet města Louny na rok 2021

Schválený rozpočet na rok 2021 je schodkový. Příjmy v roce 2021 by měly činit 411 000 000 Kč. Výdaje rozpočtu by měly činit 436 360 428 Kč. Schodek rozpočtu odpovídá částce 25 360 428 Kč.

34

Rekapitulace: výdaje rozpočtu převyšují příjmy. Rozpočet je tedy schodkový, saldo je záporné. Schodek rozpočtu bude hrazen z přebytku hospodaření let minulých.

Schválené příjmy rozpočtu města Louny na rok 2021

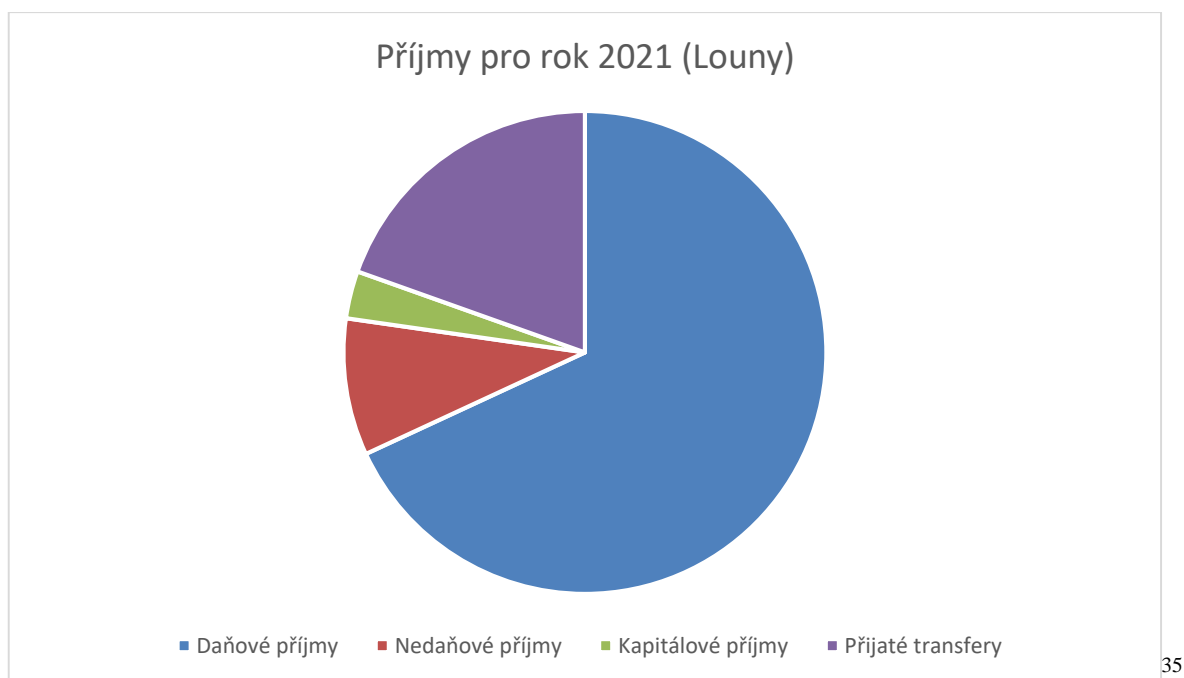
Schválené daňové příjmy na rok 2021 jsou 279 865 133 Kč.

Schválené nedaňové příjmy na rok 2021 jsou 37 698 000 Kč.

Schválené kapitálové příjmy na rok 2021 jsou 13 065 000 Kč.

³⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

Schválené přijaté transfery na rok 2021 jsou 80 371 867 Kč.

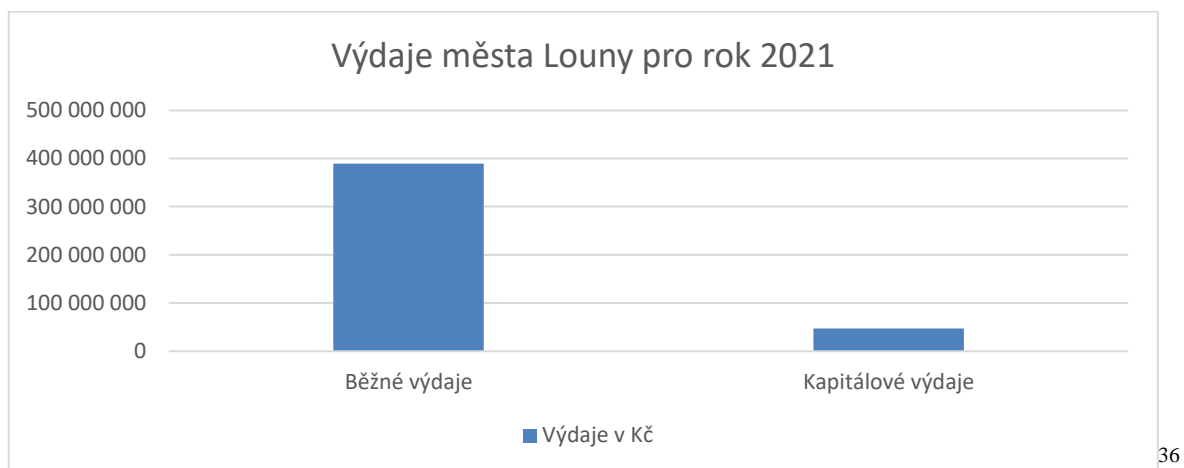

Rekapitulace: daňové příjmy tvoří 68,09 %, nedaňové příjmy tvoří 9,17 %, kapitálové příjmy tvoří 3,18 % a přijaté transfery tvoří 19,56 % příjmů rozpočtu.

Schválené výdaje rozpočtu města Louny na rok 2021

Schválené běžné výdaje na rok 2021 jsou 389 502 510 Kč.

Schválené kapitálové výdaje na rok 2021 jsou 46 857 918 Kč.

Rekapitulace: běžné výdaje tvoří 89,26 % a kapitálové výdaje tvoří 10,74 % výdajů rozpočtu.

³⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

³⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

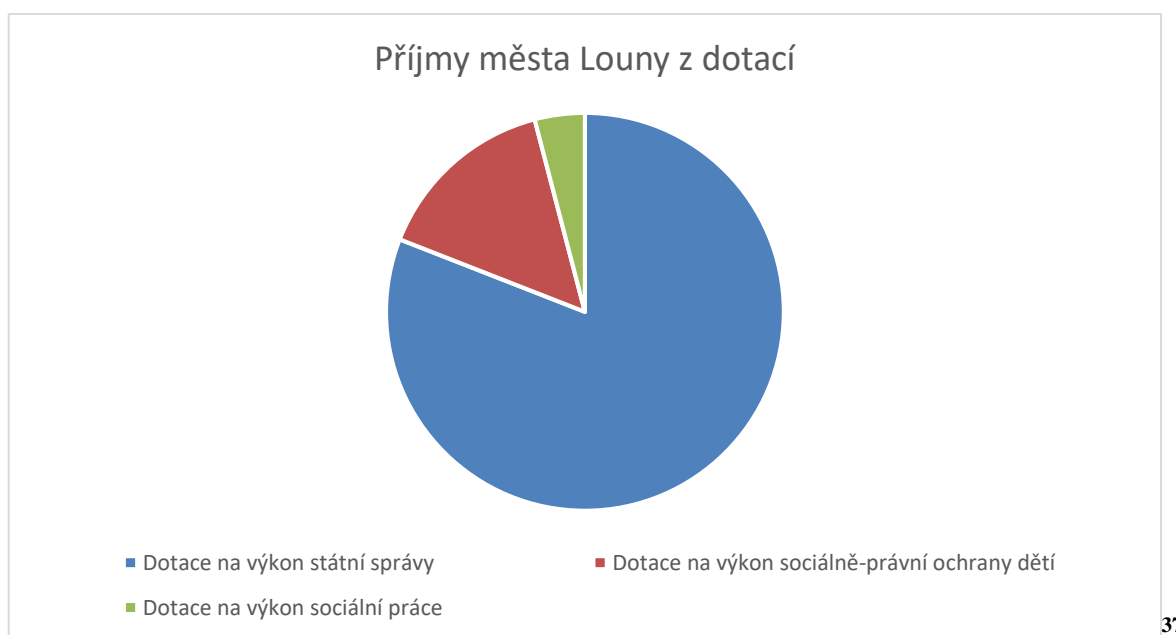
Dotace do rozpočtu města Louny

Mezi dotace řadíme například dotace na výkon státní správy, dotace od úřadu práce, dotace ze státního rozpočtu na výkon sociální práce apod.

Louny pro rok 2021 obdrží dotaci na výkon státní správy ve výši 37 780 795 Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele se jedná o částku 2 063 Kč.

Dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí jsou ve výši 7 000 000 Kč.

Dotace na výkon sociální práce jsou ve výši 1 900 000 Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele se jedná o částku 103 Kč.

Rekapitulace: Nejvyšší poměr přijatých dotací jsou na výkon státní správy – 81 %. Tento příspěvek je určen na mzdové náklady, provozní výdaje spojené se zaměstnanci apod.

Saldo rozpočtu - Louny

Saldo rozpočtu znamená rozdíl mezi příjmy a výdaji. V případě města Louny je saldo rozpočtu - 25 360 428 Kč, přičemž jen splátka přijatého úvěru činí 20 000 000 Kč.

Příjmy a výdaje rozpočtu na jednoho obyvatele (Louny)

Celkový předpokládaný příjem obce činí pro rok 2021 částku 411 000 000 Kč. K 1. 1. 2020 zde žilo 18 313 lidí. V přepočtu na jednoho obyvatele to tedy činí 22 443 Kč.

³⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

Výdaje se pro rok 2021 předpokládají 436 360 428 Kč. Na jednoho obyvatele tak připadá výdaj v částce 23 829 Kč.

Rozdělní předpokládaných příjmů dle třídění odvětvových skupin (Louny)

Bez ODPA činí v navrhovaných příjmech částku 360 237 000 Kč.

Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství 22 000 Kč.

Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství 7 168 000 Kč.

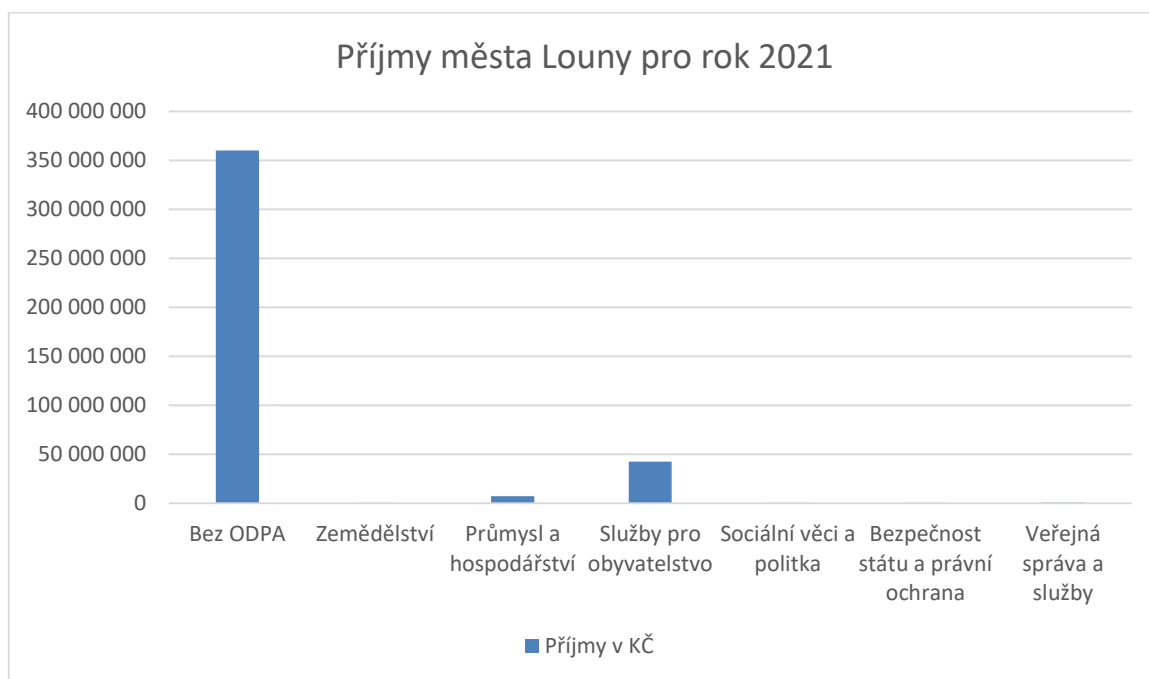
Služby pro obyvatelstvo jsou vyčísleny částkou 42 476 000 Kč.

Sociální věci a politika zaměstnanosti činí 3 600 Kč.

Bezpečnost státu a právní ochrana je 500 000 Kč.

Všeobecná veřejná správa a služby činí 593 500 Kč.

Tyto příjmy odpovídají celkovým příjmům schváleného rozpočtu.

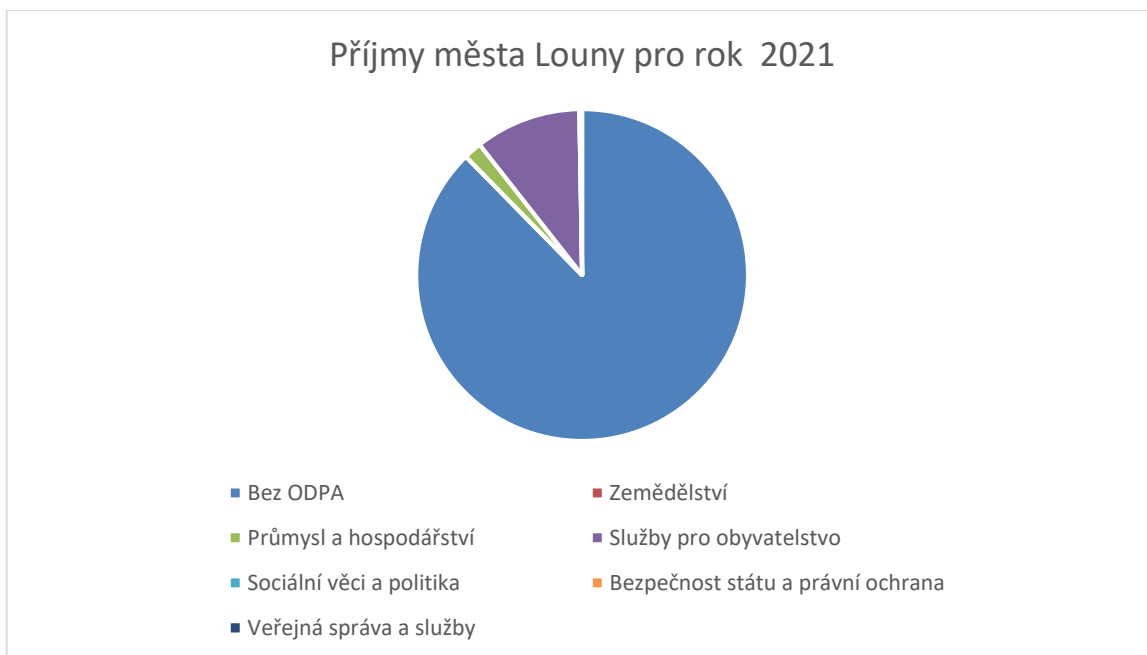

38

Rekapitulace: největší příjmy do rozpočtu jsou ve skupině bez oddílu a paragrafu, a to ve výši 360 237 000 Kč. Druhou nejvyšší položku příjmů tvoří služby pro obyvatelstvo a třetí nejvyšší částku tvoří průmysl a hospodářství.

Pro přehlednost uvádíme tyto údaje ještě v kruhovém procentuálním grafu:

³⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

39

Rekapitulace: příjmy, které nazýváme jako ODPA (bez oddílů a paragrafu) zauímají 88 % všech příjmů pro rok 2021. Další příjem ve výši 10 %, jsou služby pro obyvatelstvo. Ostatní příjmy jsou v porovnání s ostatními procentuálně zanedbatelné.

Rozdělení výdajů - závazné ukazatele (Louny)

Zemědělství činí 1 421 112 Kč.

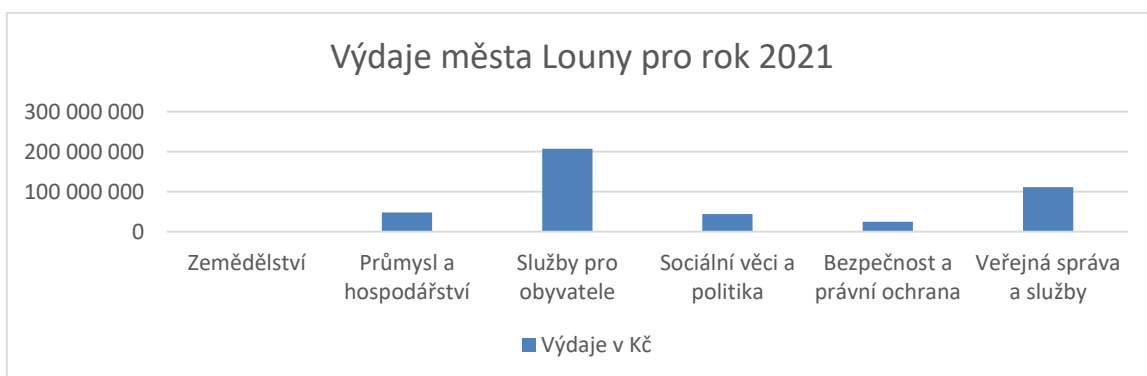
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství 48 120 996 Kč.

Služby pro obyvatelstvo 206 984 320 Kč.

Sociální věci a politika zaměstnanosti činí 43 745 500 Kč.

Bezpečnost státu a právní ochrana 24 830 000 Kč.

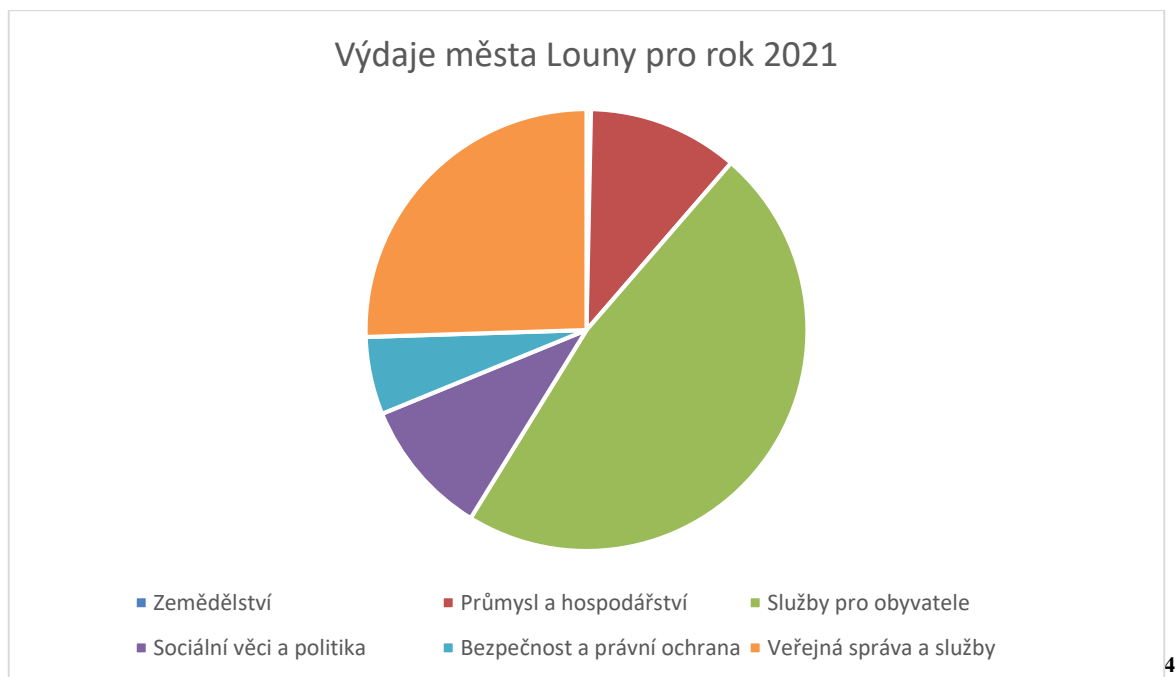
Všeobecná veřejná správa a služby 111 258 500 Kč.

40

³⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

⁴⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

Rekapitulace: nejvyšší částku výdajů obecního rozpočtu tvoří položka služby pro obyvatele – 47%, druhý nejvyšší výdaj tvoří položka veřejná správa a služba – 25%.

Příspěvkové organizace (Louny)

Příspěvková organizace je forma veřejného ústavu, jedná se o právnickou osobu, která je zřízena k plnění úkolů ve veřejném zájmu. Je to veřejnoprávní organizace, která je nezisková. Mezi tyto organizace patří školy, školská zařízení, muzea, divadla, nemocnice apod. Město Louny dle rozpočtu spravuje 20 příspěvkových organizací. Jedná se o 8 mateřských škol, 5 základních škol, základní uměleckou školu, Divadlo Jaroslava Vrchlického, městskou knihovnu, správu plaveckých areálů, správu sportovních areálů, městskou pečovatelskou službu s denním stacionářem a domov pro seniory.

Celkově město Louny přispěje na provoz příspěvkových organizací v roce 2021 částkou 96 383 424 Kč.

Individuální dotace města (Louny)

Individuální dotace jsou poskytovány především institucím, či společnostem, které provozují společenské, kulturní nebo sportovní vyžití.

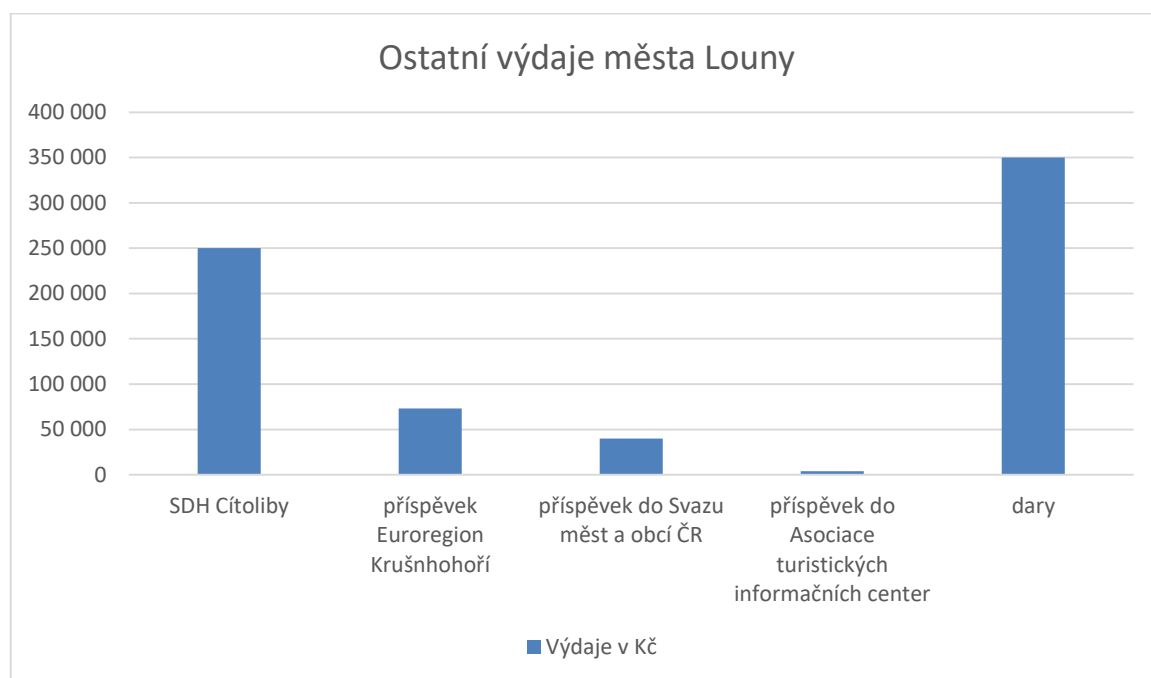
Město Louny poskytuje individuální dotaci soukromé mateřské škole, ZŠ a MŠ Montessori, spolku loutkařů, společnosti zajišťující produkci v kině, fotbalovému klubu, spolku

⁴¹ Zdroj: Vlastní zpracování

rodáků a přátel města, agentuře Dolní Poohří, Oblastnímu muzeu, společnosti vydávající městský časopis, Oblastnímu spolku Českého červeného kříže a organizaci Most k naději. Předpokládá se, že těmto institucím bude poskytnuta finanční částka ve výši 2 969 000 Kč.

Ostatní výdaje (Louny)

Další městské výdaje jsou výdaje městyse Cítoliby, a to za smluvní dohodu o zabezpečení požární ochrany na činnost jednotky sboru dobrovolných hasičů ve výši 250 000 Kč, členské příspěvky do Euroregionu Krušnohoří ve výši 73 000 Kč, příspěvek Svazu měst a obcí České republiky ve výši 40 000 Kč a příspěvek do Asociace turistických informačních center České republiky ve výši 4 000 Kč. Posledním výdajem jsou věcné dary ve výši 350 000 Kč. Tento výdaj slouží k propagaci apod.

42

Rekapitulace: nejvyšší položkou mezi ostatními výdaji jsou dary, které slouží k propagaci a reprezentaci města. Další položkou je příspěvek na SDH Cítoliby, který je poskytován na základě zákona (povinnost obce).

Fondy města Loun 2021

Město Louny má zřízeno tyto fondy:

- Sociální fond města Louny
- Fond oprav

⁴² Zdroj: Vlastní zpracování

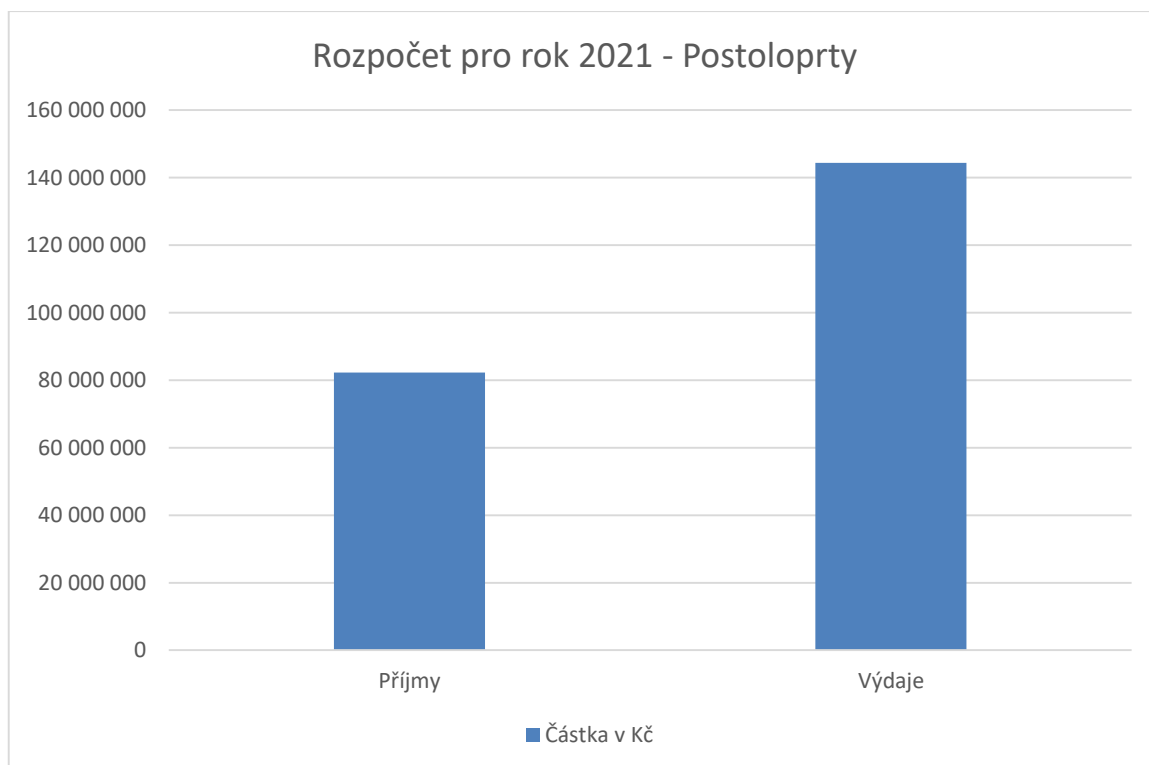
- Fond pro sport města Loun
- Kulturní fond města Loun
- Fond pro sociální věci a zdravotnictví města Loun

Podle § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, územní samosprávný celek (ÚSC) a svazek obcí mohou zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení.⁴³ V zákoně není určeno, jaké fondy musejí být zřízeny, finanční prostředky fondů mohou být vedeny na běžném účtu obce.

8.2 Schválený rozpočet města Postoloprty na rok 2021

Příjmy do schváleného rozpočtu by v roce 2021 měly činit 82 258 000 Kč.

Výdaje by měly činit 72 642 000 Kč v části provozního rozpočtu a 71 716 000 Kč v části investičního rozpočtu (samostatné investiční a údržbové akce). Celkové výdaje jsou tedy ve výši 144 358 000 Kč.

44

Rekapitulace: výdaje města Postoloprty jsou vyšší než příjmy. Jedná se o stejný stav jako ve druhém porovnávaném městě (Louny). Saldo rozpočtu ve městě Postoloprty v roce 2021

⁴³ metodika MFČR - peněžní fondy obce

⁴⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

je plánováno v záporné výši – 62 100 000 Kč. Rozpočet je tedy také schodkový s krytím prostředky, uspořené v minulých letech.

Příjmy a výdaje na jednoho obyvatele - Postoloprty

Příjmy pro rok 2021 jsou pro město Postoloprty předpokládány ve výši 82 258 000 Kč. K 1. 1. 2020 žilo ve městě Postoloprty 4 727 obyvatel. Příjmy přepočtené na jednoho obyvatele tedy činí 17 401 Kč.

Výdaje včetně investic se předpokládají 144 358 000 Kč. Tedy opět po přepočtu na jednoho obyvatele činí 30 539 Kč.

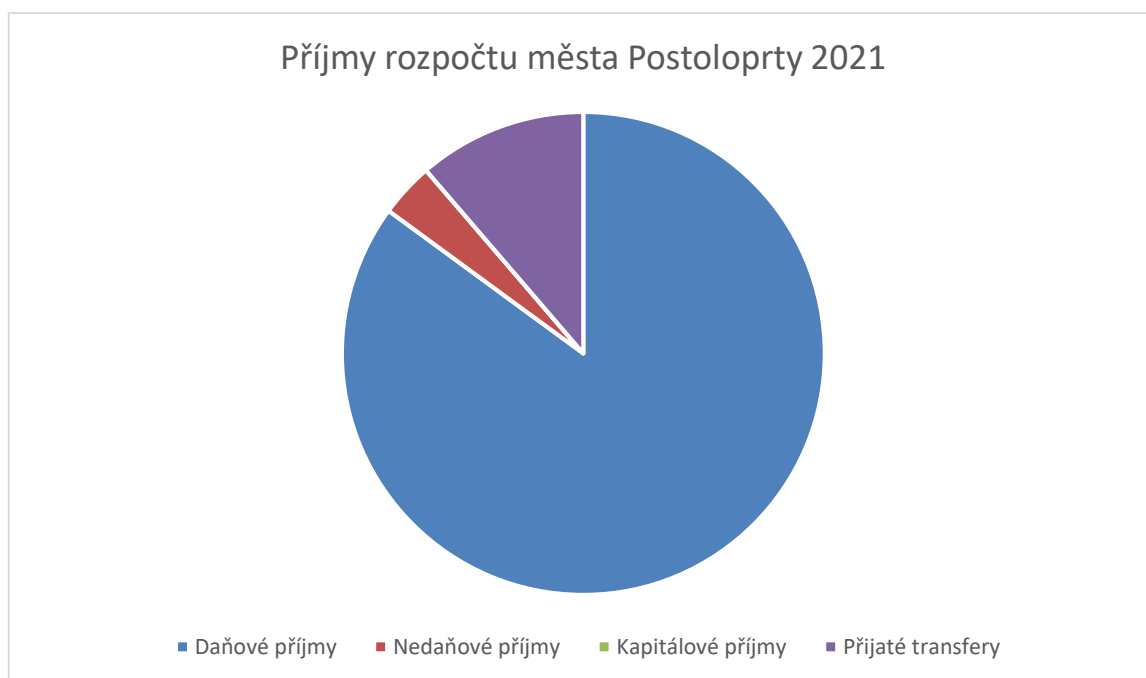
Schválené příjmy rozpočtu města Postoloprty na rok 2021

Daňové příjmy předpokládané v roce 2021 činí 69 885 000 Kč.

Nedaňové příjmy rozpočtu jsou schváleny ve výši 2 993 000 Kč.

Kapitálové příjmy rozpočtu se předpokládají ve výši 100 000 Kč.

Přijaté transfery rozpočtu pro rok 2021 jsou schváleny ve výši 9 280 000 Kč.

Rekapitulace: do daňových příjmů řadíme například daně z nemovitosti, poplatky od občanů za likvidaci odpadů, daň z příjmů PO a daň z příjmů FO, DPH apod. V tomto případě tvoří 85 % všech předpokládaných příjmů. Mezi nedaňové příjmy řadíme pronájem pozemků, pro-

⁴⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

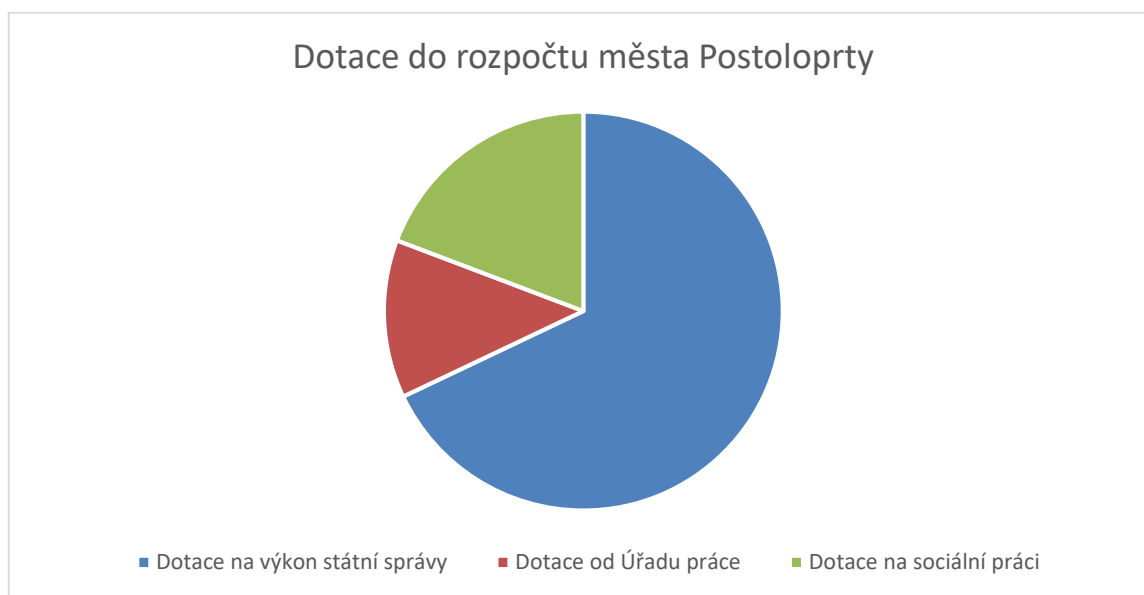
nájmy budov apod. (4 %). Mezi kapitálové příjmy řadíme příjmy z prodeje majetku a z prodeje domů a bytů. A poslední příjmovou položkou jsou dotace – podílí se 11 %.

Dotace do rozpočtu města Postoloprty

Dotace na výkon státní správy činí 3 180 000 Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele se jedná o částku 672 Kč.

Dotace od Úřadu práce jsou ve výši 600 000 Kč.

Dotace ze státního rozpočtu na výkon sociální práce činí 900 000 Kč.

Rekapitulace: nejvyšší část z dotací zde také tvoří dotace na výkon státní správy. Na předpokládaných dotacích se podílí 68 %.

Schválené výdaje rozpočtu města Postoloprty na rok 2021

Rozdělení výdajů - závazné ukazatele – bez investičních akcí (Postoloprty)

Zemědělství - výdaje ve výši 298 000 Kč.

Doprava - výdaje na rok 2021 ve výši 3 810 000 Kč.

Náklady na školství v roce 2021 budou ve výši 6 945 000 Kč.

Náklady na zdravotnictví ve výši 150 000 Kč.

Náklady na kulturu jsou plánovány ve výši 4 740 000 Kč.

Náklady na městskou policii předpokládají 5 180 000 Kč.

Náklady na hasiče (Postoloprty mají svůj vlastní SDH) jsou ve výši 859 000 Kč.

⁴⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

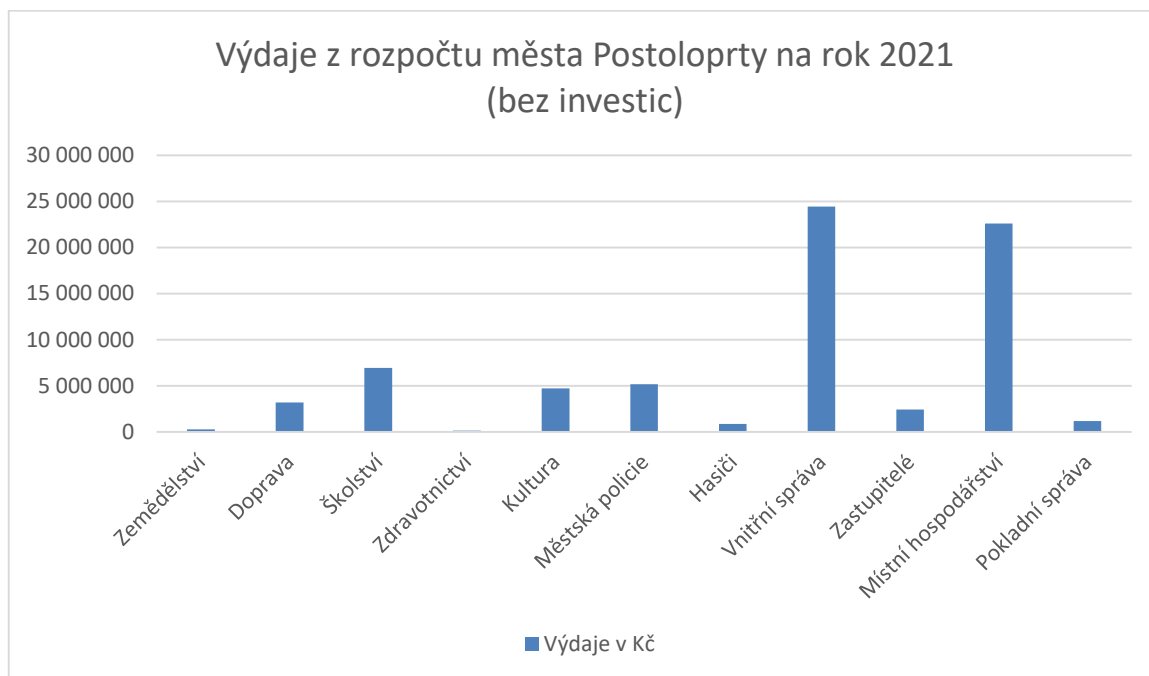

Vnitřní správa činí 24 440 000 Kč.

Náklady na zastupitele činí 2 450 000 Kč.

Místní hospodářství - celkem ve výši 22 590 000 Kč.

Všeobecná pokladní správa - předpokládají se výdaje ve vší 1 180 000 Kč.

⁴⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

⁴⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

Rekapitulace: největší část výdajů rozpočtu tvoří vnitřní správa (34 %). Neméně významnou položkou je místní hospodářství, které se na výdajích podílí 31 %. Výdaje na školství tvoří 10 %.

Příspěvkové organizace (Postoloprty)

Převážně pod školství spadají příspěvkové organizace. Postoloprty zřizují jednu základní školu, jednu mateřskou školu, základní uměleckou školu a DDM (dům dětí a mládeže). Další příspěvkovou organizací, kterou zřizuje město, jsou KZMP – Kulturní zařízení města Postoloprty. Město je též zakladatelem společnosti s ručením omezeným – Služby města Postoloprty (SMP).

Samostatná kapitola - investiční a údržbové akce Postoloprty (investice)

Město Postoloprty musí kvůli plánované dostavbě D7 přesunout svůj fotbalový stadion. Tato investice je velice nákladná. Podle schváleného rozpočtu se jedná o částku 50 000 000 Kč v první fázi, celkově se výstavba nového areálu vyšplhá až na 60 milionů korun. Nový fotbalový areál vznikne, nedaleko původního.

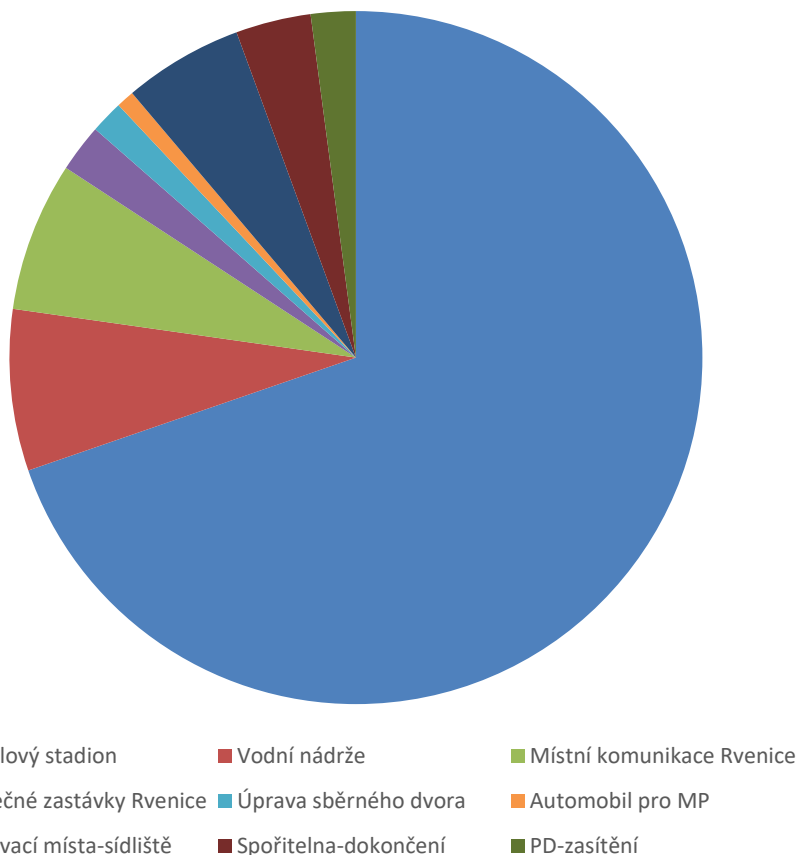
Mezi další investice jsou pro rok 2021 zařazeny malé vodní nádrže v Malnicích a Mradicích (rekonstrukce) ve výši 5 400 000 Kč, oprava místních komunikací ve Rvenicích ve výši 5 000 000 Kč, vybudování bezpečných zastávek ve stejné vesnici (1 600 000 Kč), úpravy sběrného dvora v SMP Postoloprty ve výši 1 100 000 Kč. Pořízení nového automobilu pro městskou policii za 600 000 Kč, vytvoření parkovacích míst v sídlišťích města ve výši 4 000 000 Kč. Dokončení rekonstrukce budovy bývalé spořitelny (2 516 000 Kč) a projektová dokumentace na zasíťení lokality pro stavbu rodinných domů ve výši 1 500 000 Kč.

Za zmínku stojí téměř neuvěřitelná výše investic, jež si město Postoloprty pro rok 2021 naplánovalo – více než 71 milionů korun. To je zhruba stejná částka, jakou tvoří provozní rozpočet celého města. Porovnáme-li tento výdaj s ostatními městy, tvoří investiční položky více než 50 % rozpočtu, což je situace v ČR výjimečná.

O investičním rozvoji města svědčí v kontextu výše uvedeném i fakt, že město v podobné výši investovalo i v předcházejících dvou letech, kdy se tato kapitola pohybovala v každém z uvedených roků na úrovni téměř padesáti milionů korun.

Graf k tomuto tématu je uveden na následující stránce.

Schválené investiční výdaje Postoloprť pro rok 2021

49

Rekapitulace: výstavba nového fotbalového stadionu tvoří 70 % všech investičních výdajů pro rok 2021. 8 % tvoří rekonstrukce vodních nádrží ve dvou městských částech, 7 % připadá na rekonstrukci místních komunikací v obci Rvenice a z větších investic ještě můžeme jmenovat výstavbu nových parkovacích míst v sídlišti města (6 %).

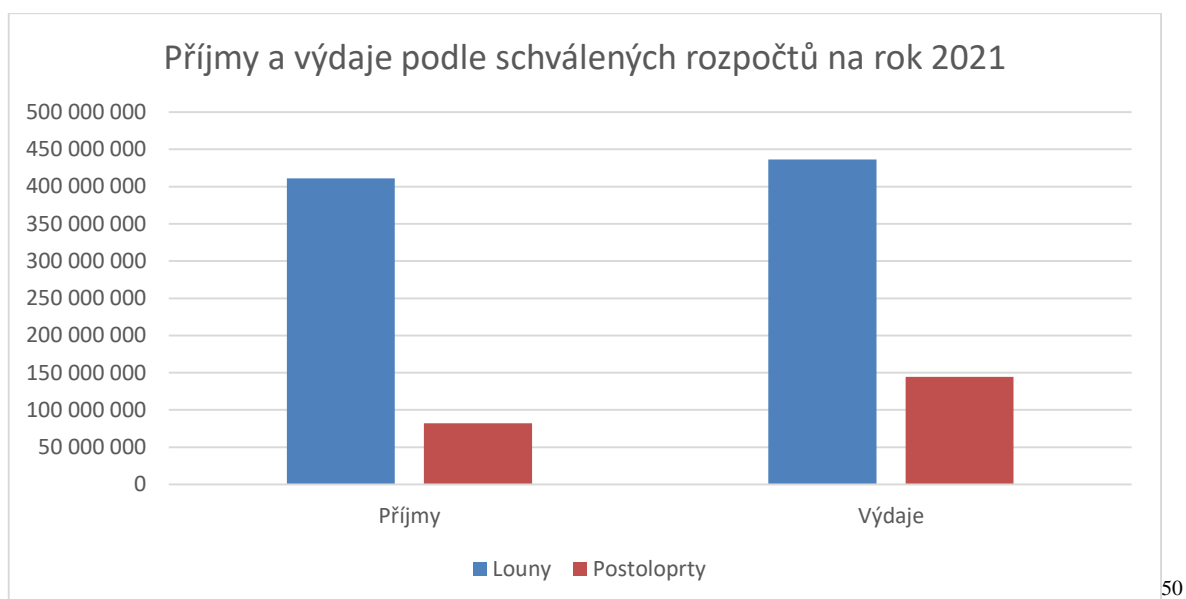
9 Porovnání konkrétních položek v rozpočtu Loun a Postoloprť

9.1 Celkové porovnání příjmů a výdajů obou měst

Příjmy Loun činí 411 000 000 Kč a výdaje činí 436 360 428 Kč.

Příjmy Postoloprť činí 82 258 000 Kč a výdaje činí 144 358 000 Kč.

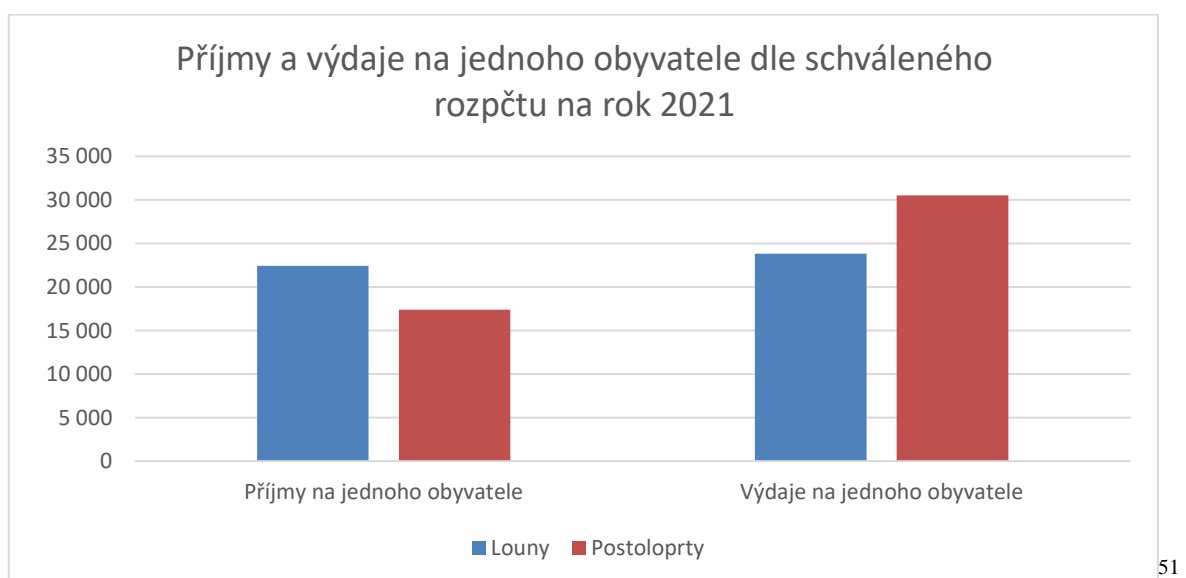
⁴⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

Rekapitulace: jelikož jsou Louny daleko větším městem, odpovídají tomu také příjmy a výdaje. Rozpočty obou měst jsou pro rok 2021 schodkové.

Příjmy na jednoho obyvatele činí v Lounech 22 433 Kč a výdaje 23 829 Kč.

V Postoloprtech činí příjmy na obyvatele 17 401 Kč a výdaje 30 539 Kč.

Rekapitulace: příjmy v Lounech jsou v přepočtu na jednoho obyvatele o poznání větší. Rozdíl v příjmech na obyvatele činí 5 032 Kč.

Výdaje jsou zase o poznání větší v Postoloprtech. To je způsobeno rozsáhlými investicemi, které město plánuje. Rozdíl ve výdajích na jednoho obyvatele činí 6 710 Kč.

⁵⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

⁵¹ Zdroj: Vlastní zpracování

9.2 Porovnání vybraných příjmových položek rozpočtů

Ve schváleném rozpočtu pro rok 2021 Louny uvádí příjem poplatků za psy ve výši 700 000 Kč. V Lounech jsou poplatky za psa rozděleny do několika kategorií

Sazba poplatku za rok	Za jednoho psa	Za druhého a každého dalšího psa téhož držitele
Za psa, jehož držitelem je osoba starší 65 let	200 Kč	300 Kč
Za psa, jehož držitel je přihlášen v rodinném domě	600 Kč	600 Kč
Za psa, jehož držitel je přihlášen v Brloze a Nečichách	200 Kč	200 Kč
Za jiného psa, než je uvedeno výše	1 200 Kč	1 200 Kč

52

V Postoloprtech mají v rozpočtu schválenou částku z poplatků za psy ve výši 100 000 Kč. Mají zde také několik kategorií cen poplatku za psy.

Sazba poplatku za rok	Za jednoho psa	Za druhého a každého dalšího psa téhož držitele
Za psa, jehož držitelem je osoba starší 65 let, pobírající invalidní/sirotčí důchod	100 Kč	200 Kč
Za psa, jehož držitel je přihlášen v rodinném domě	200 Kč	300 Kč
Za psa, jehož držitel je přihlášen ve spádových obcích Postoloprty	50 Kč	50 Kč
Za jiného psa, než je uvedeno výše	600 Kč	1000 Kč

53

⁵² Zdroj: stránky MÚ Louny

⁵³ Zdroj: stránky MÚ Postoloprty

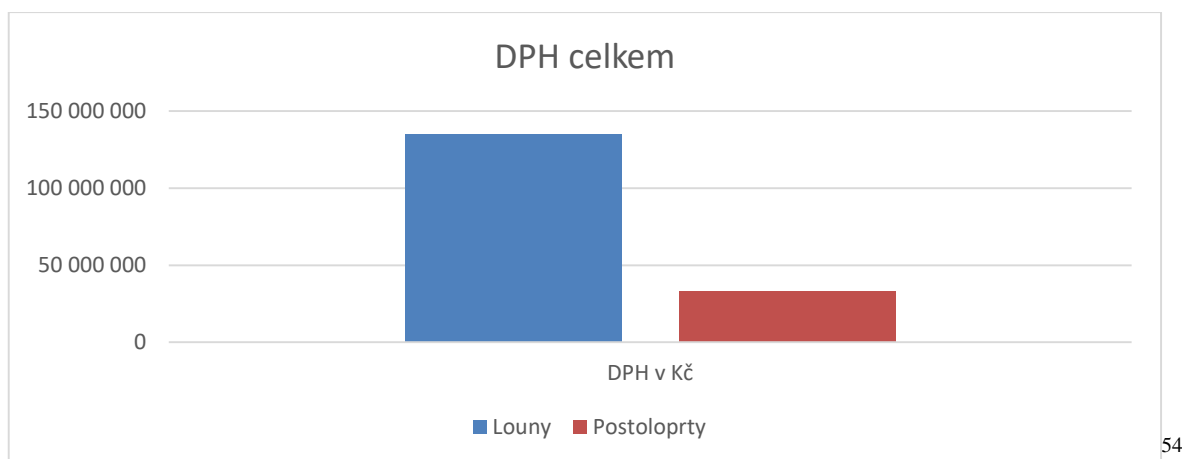
Daň z hazardních her

Dílčí daň z hazardních her činí v předpokládaných příjmech pro rok 2021 v Lounech částku 11 000 000 Kč. Tato daň je 65 %.

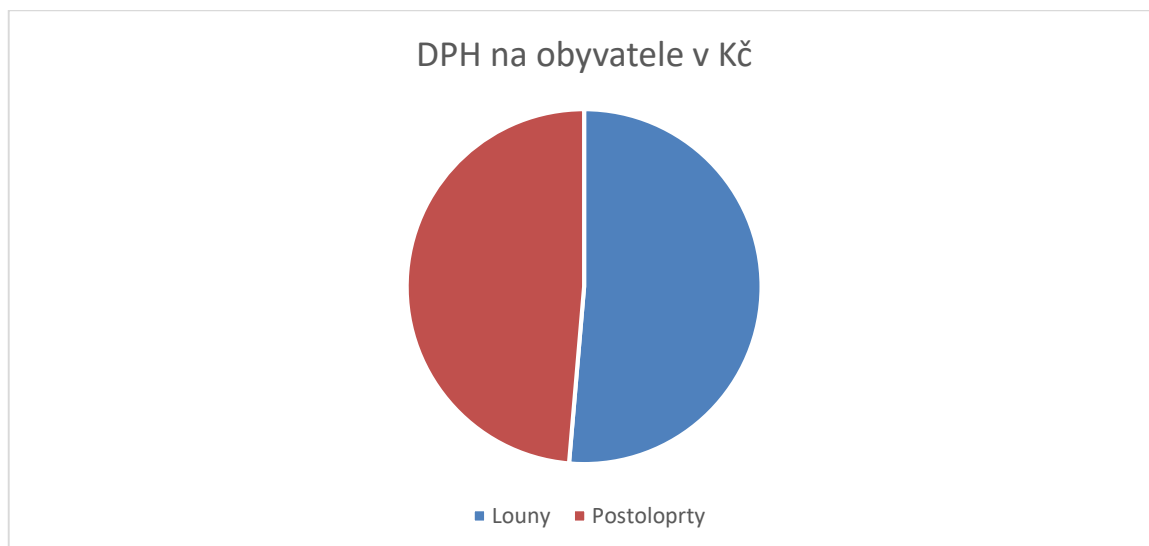
Na území města Postoloprty jsou hazardní hry zakázány vyhláškou, proto žádný příjem do rozpočtu z této činnosti není.

Daň z přidané hodnoty

Louny odhadují, že obdrží v roce 2021 částku 135 000 000 Kč z daně z přidané hodnoty. Postoloprty odhadují, že z DPH obdrží částku 33 000 000 Kč.

54

55

Rekapitulace: v přepočtu na jednoho obyvatele (dle odhadu) obdrží Louny částku ve výši 7 371 Kč a v Postoloprtech tato částka na obyvatele činí 6 981 Kč.

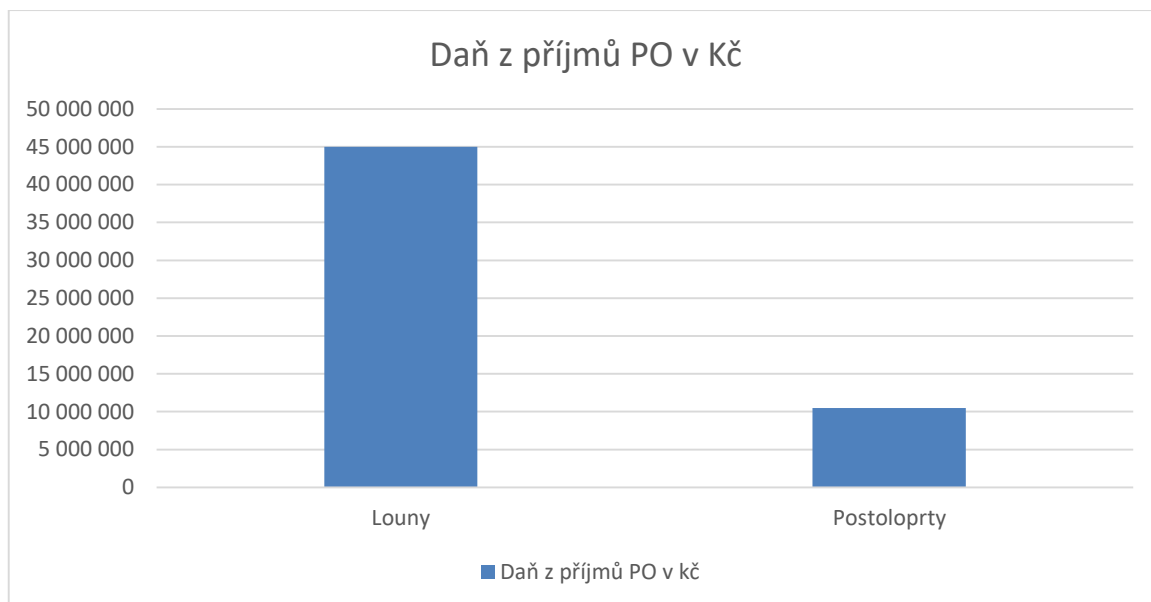
⁵⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

⁵⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

Daň z příjmů právnických osob

Město Louny má uvedeno v rozpočtu na příjmové straně daň z příjmů PO ve výši 45 000 000 Kč.

Město Postoloprty má za stejnou položku odhadovaný příjem ve výši 10 500 000 Kč.

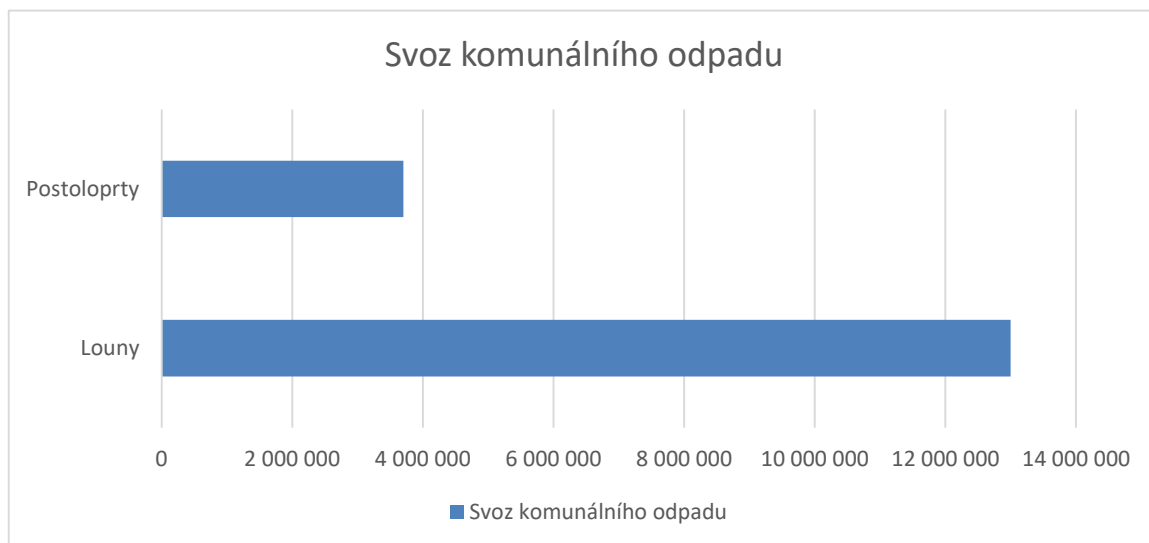
Rekapitulace: v přepočtu na jednoho obyvatele obdrží Louny 2 457 Kč a Postoloprty obdrží 2 221 Kč.

⁵⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

⁵⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

Příjem za svoz komunálního odpadu

Město Louny přijme za svoz komunálního odpadu částku ve výši 13 000 000 Kč.
Město Postoloprty přijme za svoz komunálního odpadu částku ve výši 3 700 000 Kč.

Rekapitulace: město Louny obdrží v přepočtu na jednoho obyvatele za svoz komunálního odpadu částku 709 Kč. A Postoloprty na jednoho obyvatele obdrží částku 782 Kč. Postoloprty i Louny mají velice podobný příjem za svoz komunálního odpadu přepočteno na jednoho obyvatele.

Ostatní příjem Postoloprty v porovnání s výdajem města Louny

⁵⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

⁵⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

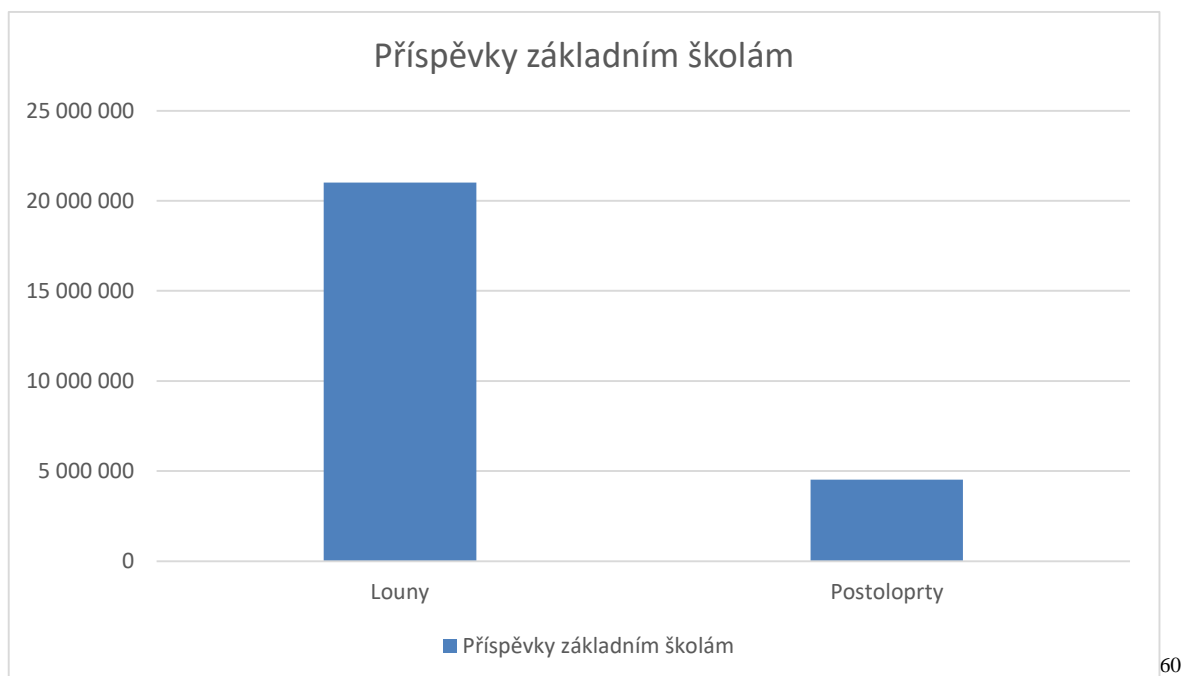
Platby na sbor dobrovolných hasičů od ostatních obcí činí 100 000 Kč. V tomto případě se jedná o opačný jev oproti Lounům. Louny nemají sbor dobrovolných hasičů, proto přispívají jednotce z Cítolib částkou 250 000 Kč.

9.3 Porovnání vybraných výdajových položek rozpočtů

Příspěvek na základní školy

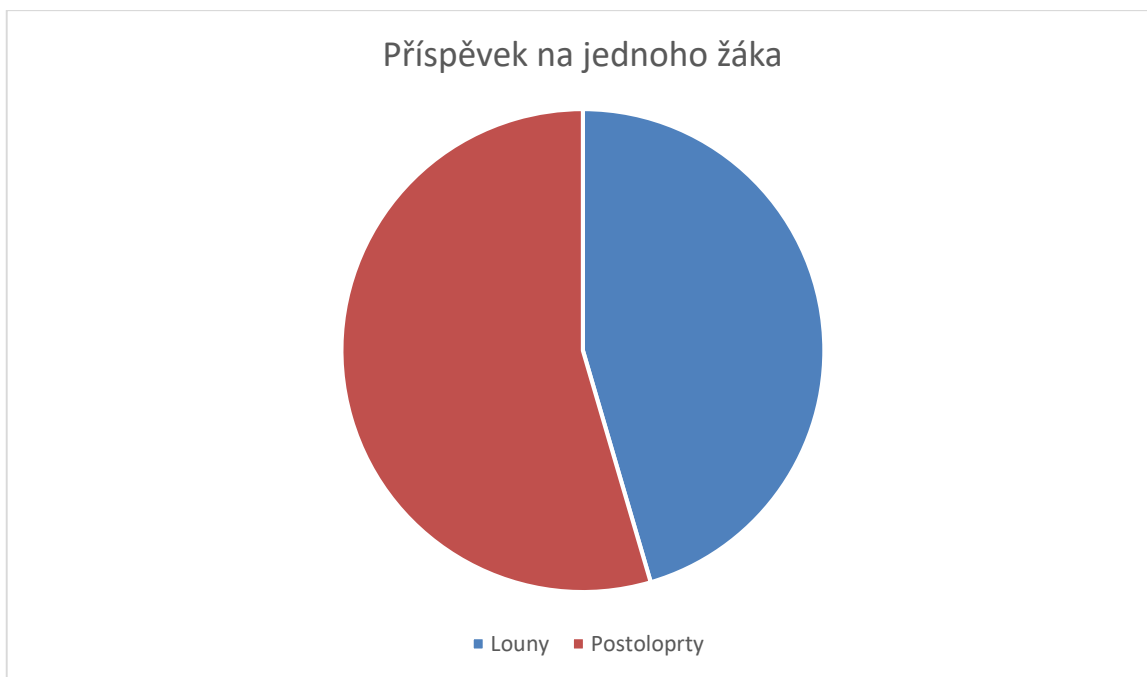
Město Louny provozuje 5 základních škol, kterým je pro rok 2021 poskytnuta částka 21 014 000 Kč. Základní školy v Lounech navštěvuje 2 536 žáků.

Město Postoloprty provozuje jednu základní školu, které pro letošní rok poskytne na provoz částku 4 522 000 Kč. Základní školu v Postoloprtech navštěvuje 455 žáků.

Porovnávací graf z hlediska přepočtu na jednoho žáka je uveden na následující straně.

⁶⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

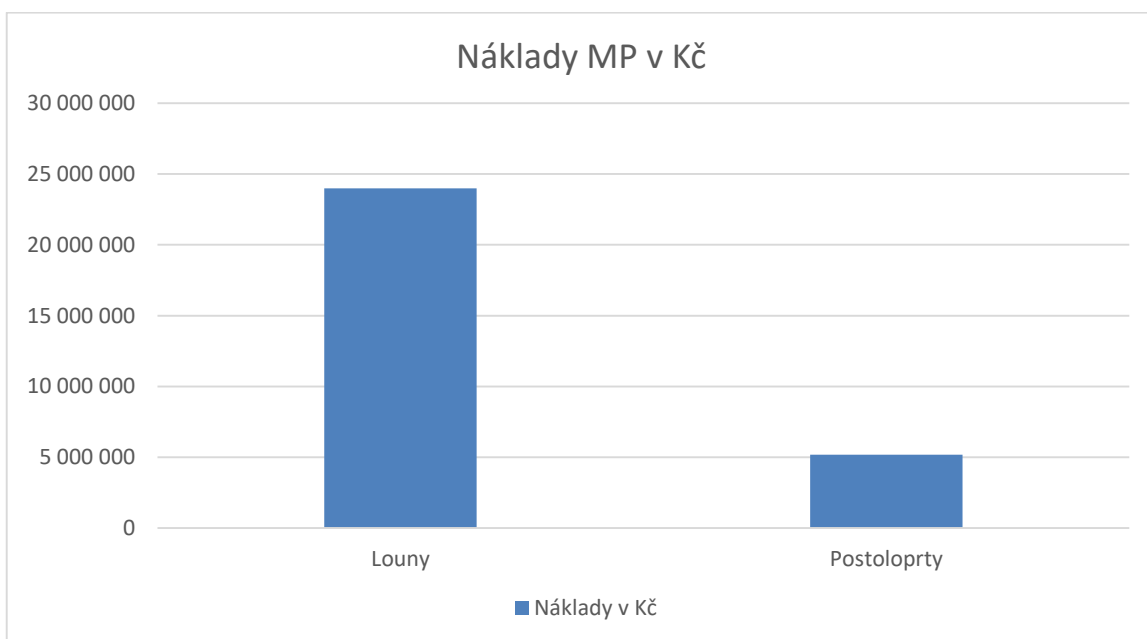

61

Rekapitulace: v přepočtu na jednoho žáka Louny přispívají částkou 8 286 Kč a Postoloprty na jednoho žáka přispívají částkou 9 938 Kč.

Porovnání nákladů městské policie.

Náklady na Městskou policii v Lounech jsou ve výši 24 000 000 Kč, zatímco náklady na Městskou policii v Postoloprtech jsou ve výši 5 180 000 Kč.

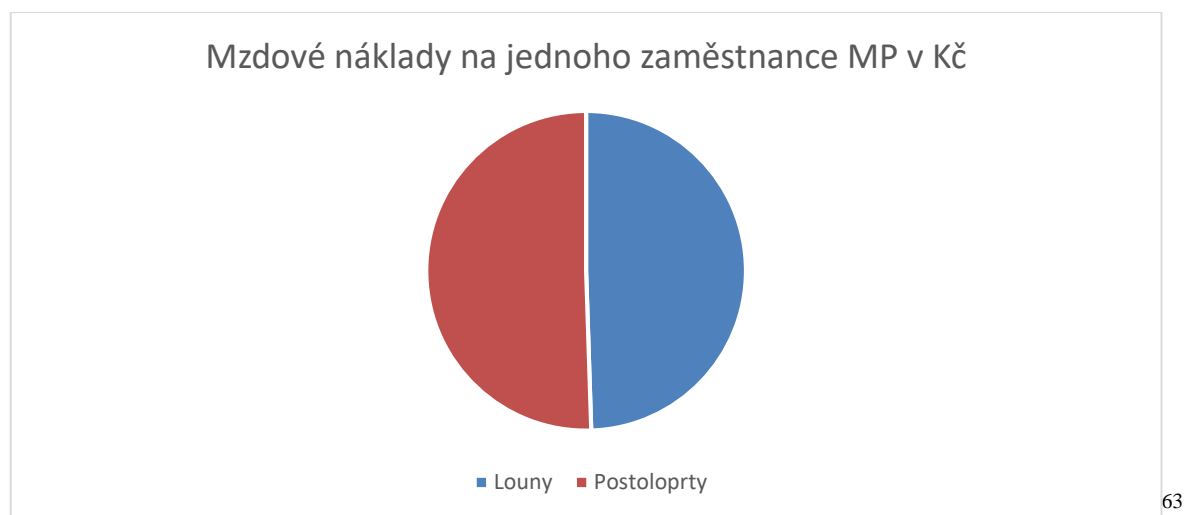
62

⁶¹ Zdroj: Vlastní zpracování

⁶² Zdroj: Vlastní zpracování

Níže uvedený graf porovnává mzdové náklady zaměstnanců MP. Platy zaměstnanců Městské policie Louny jsou na rok 2021 ve výši 15 610 000 Kč. Platy zaměstnanců Městské policie Postoloprty jsou schváleny ve výši 3 380 000 Kč. Městská policie v Lounech má 31 zaměstnanců a pro tento rok se počítá s rozšířením na 33 zaměstnanců. Městská policie v Postoloprtech má 7 zaměstnanců.

Oděvy, výstroj a výzbroj tvoří na straně výdajů v Lounech 385 000 Kč. Stejná položka v Postoloprtech je ve výši 120 000 Kč.

Rekapitulace: platy pro zaměstnance městské policie vycházejí v Lounech v přepočtu na jednoho zaměstnance za rok 473 030 Kč a v Postoloprtech 482 857 Kč.

Náklady na jednoho strážníka městské policie

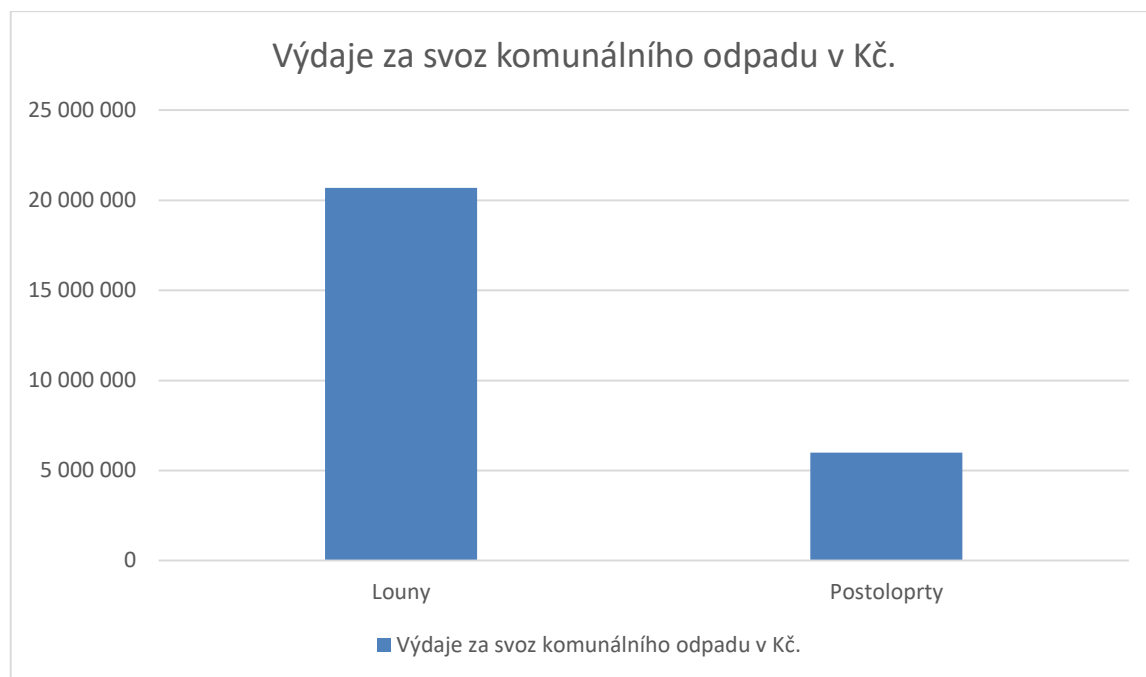
⁶³ Zdroj: Vlastní zpracování

⁶⁴ Zdroj: Vlastní zpracování

Rekapitulace: Louny mají na jednoho strážníka výdaj ve výši 727 272 Kč. Postoloprty mají výdaj na jednoho strážníka 740 000 Kč.

Svoz komunálního odpadu

Město Louny za rok 2021 zaplatí za svoz komunálního odpadu 20 687 000 Kč. Město Postoloprty zaplatí za svoz komunálního odpadu 6 000 000 Kč.

⁶⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

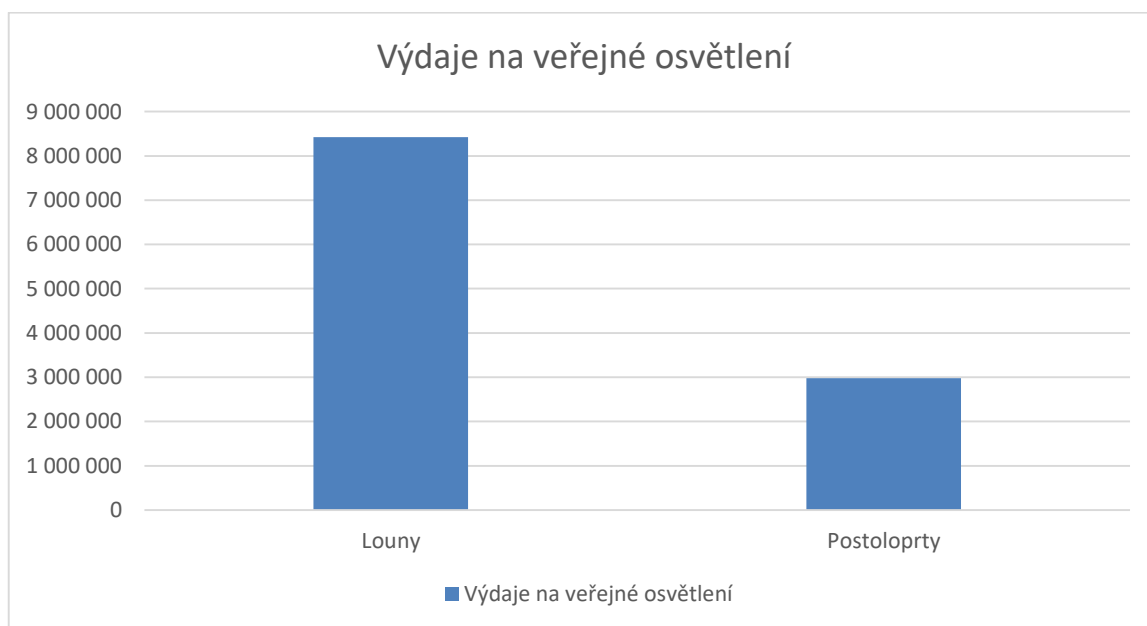
⁶⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

Rekapitulace: svoz komunálního odpadu v Lounech na jednoho člověka vychází v částce 1 129 Kč a v Postoloprtech tato částka vychází na 1 404 Kč.

Ve větším městě Louny vychází svoz komunálního odpadu v přepočtu na jednoho obyvatele výrazně levněji než v menším městě Postoloprty.

Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení bude stát město Louny podle rozpočtu 8 421 000 Kč. Město Postoloprty bude tato služba stát 2 980 000 Kč.

67

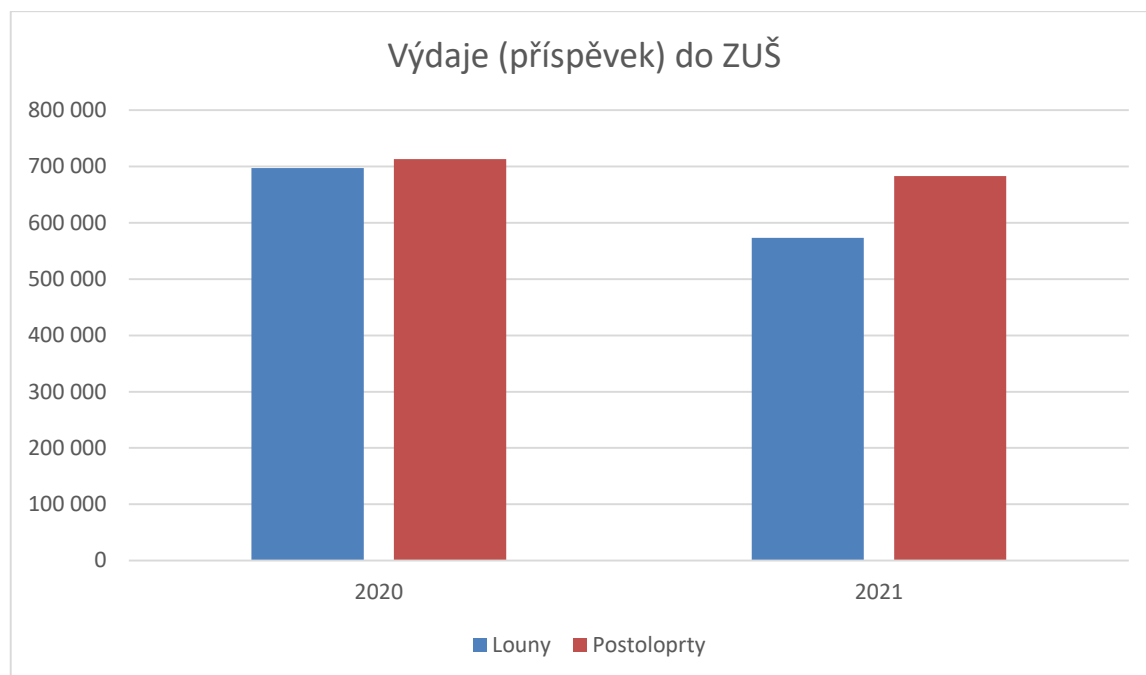
Veřejné osvětlení vychází v přepočtu na jednoho obyvatele v Lounech na částku 459 Kč a v Postoloprtech na částku 630 Kč. Ve větším městě vychází provoz v přepočtu na jednoho obyvatele o něco levněji než v malém městě. V tomto případě to může být zapříčiněno velkým počtem městských částí Postoloprty.

Základní umělecká škola

Další položka k porovnání je základní umělecká škola. Základní umělecká škola v Lounech od města dostane z rozpočtu částku ve výši 573 000 Kč, jedná se o neinvestiční příspěvek na provoz zařízení. Oproti minulým letům je tento příspěvek výrazně snížen. V roce 2020 obdržela základní umělecká škola příspěvek na provoz ve výši 697 000 Kč, v roce 2019 byla tato částka ve výši 637 000 Kč. Město Postoloprty na provoz základní umě-

⁶⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

lecké školy přispívá částkou 683 000 Kč. V roce 2020 přispělo město Postoloprty na provoz ZUŠ částkou 713 000 Kč.

Rekapitulace: obě města se o svoji příspěvkovou organizaci starají přibližně stejně, bez ohledu na velikosti daných měst. Pokles příspěvku může být odrazem současných úsporných opatření při epidemiologické krizi.

Městská knihovna

Louny na rok 2021 přispějí městské knihovně na provoz částkou 9 220 000 Kč. Stejně jako u základní umělecké školy se jedná o neinvestiční příspěvek na provoz. Město Postoloprty má městskou knihovnu vedenou pod vytvořenou příspěvkovou organizací „Kulturní zařízení města Postoloprty“. Tato příspěvková organizace v roce 2021 dostane od města částku ve výši 4 740 000 Kč. Tato částka je příspěvkem na činnost.

Příspěvek na provoz městské knihovny vychází v přepočtu na jednoho obyvatele v Lounech na částku 503 Kč. V Postoloprtech přispívají kulturní organizaci částkou 960 Kč na jednoho obyvatele. Je však nutno podotknout, že do kulturní organizace patří nejen knihovna, ale i divadlo apod.

---

⁶⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

Porovnání příspěvku na provoz bazénu

Město Louny zřídilo pro tuto formu příspěvkovou organizaci, kterou pojmenovalo „Lounská správa plaveckých areálů“, jedná se o právnickou osobu. Pod tuto organizaci patří správa městského koupaliště a městské plavecké haly.

Na druhé straně v Postoloprtech je městský bazén pod správou Služeb města Postoloprty.

Louny poskytují vytvořené příspěvkové organizaci částku 26 902 338 Kč, jedná se opět o neinvestiční příspěvek na provoz. Lounská správa má dle návrhu rozpočtu na rok 2021 35 zaměstnanců a jejich mzdové náklady jsou ve výši 11 655 520 Kč.

Postoloprty přispívají na provoz bazénu částkou 2 080 000 Kč. Z toho 1 580 000 Kč jde na provoz bazénu a 500 000 Kč jde na údržbu a opravy.

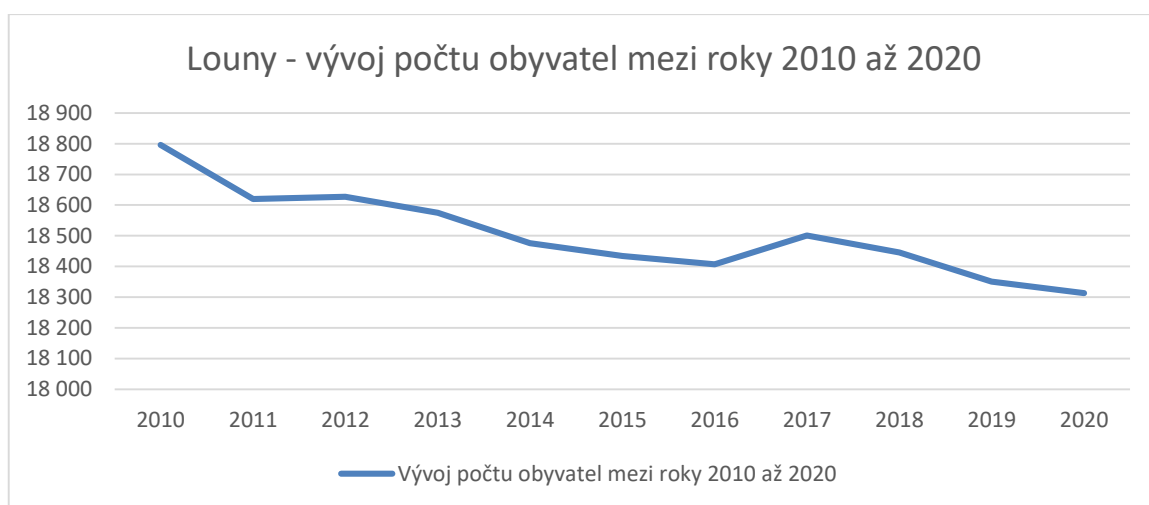
Vývoj počtu obyvatel od roku 2010

Louny

Počet obyvatel k	Počet obyvatel v Lounech
1. 1. 2010	18 796
1. 1. 2011	18 620
1. 1. 2012	18 627
1. 1. 2013	18 575
1. 1. 2014	18 476
1. 1. 2015	18 434
1. 1. 2016	18 407
1. 1. 2017	18 501
1. 1. 2018	18 446
1. 1. 2019	18 351
1. 1. 2020	18 313

69

⁶⁹ Český statistický úřad

70

Rekapitulace: vývoj počtu obyvatel v Lounech má klesající tendenci. Převážně mladí lidé odcházejí do větších měst za prací.

Postoloprty

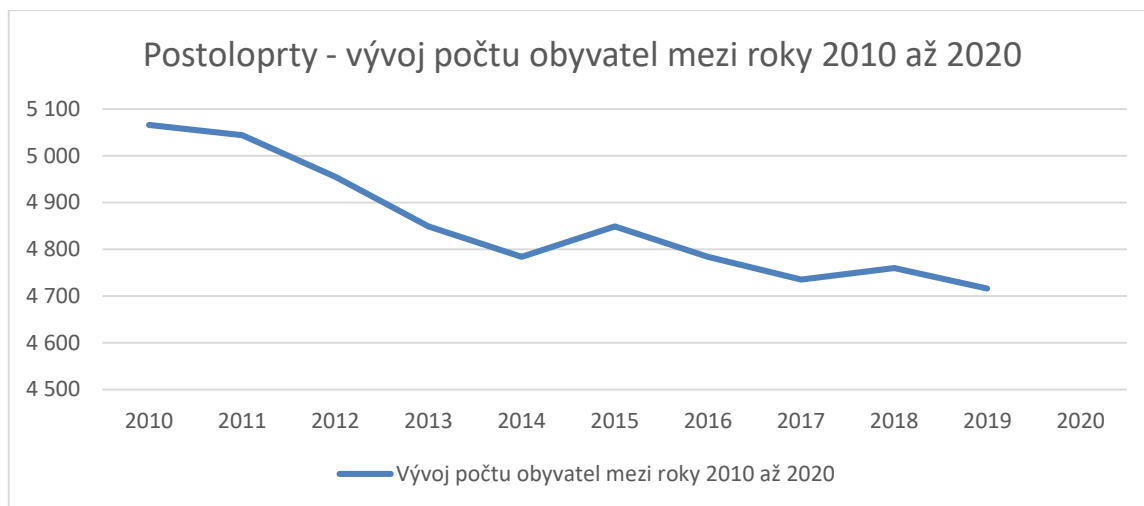
Počet obyvatel k	Počet obyvatel v Postoloprtech
1. 1. 2010	5 119
1. 1. 2011	4 999
1. 1. 2012	5 066
1. 1. 2013	5 044
1. 1. 2014	4 955
1. 1. 2015	4 849
1. 1. 2016	4 784
1. 1. 2017	4 735
1. 1. 2018	4 760
1. 1. 2019	4 716
1. 1. 2020	4 727

71

⁷⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

⁷¹ Český statistický úřad

Rekapitulace: v Postoloprtech, stejně tak jako v Lounech, dochází k úbytku obyvatel. Jedná se o jev, kdy mladí lidé odchází do větších míst za prací.

10 Významné investice obou měst za poslední dobu

Město Louny za poslední dobu provedlo největší investici při výstavbě městské plavecké haly. Tato investice si vyžádala částku 218 723 478 Kč bez DPH. Město získalo na stavbu dotaci 40 000 000 Kč z MŠMT. Plavecká hala byla stavěna mezi roky 2018 a 2020.

⁷² Zdroj: Vlastní zpracování

⁷³ NENÍ UVEDENO. Louny [online]. [cit. 10.3.2021]. Dostupný na WWW: <https://www.mulouny.cz/cs/mestsky-urad/odbory-mestskeho-uradu/odbor-spravy-majetku/aktualni-informace/mestska-plavecka-hala-informace-o-historii-a-prubehu-vystavby.html>

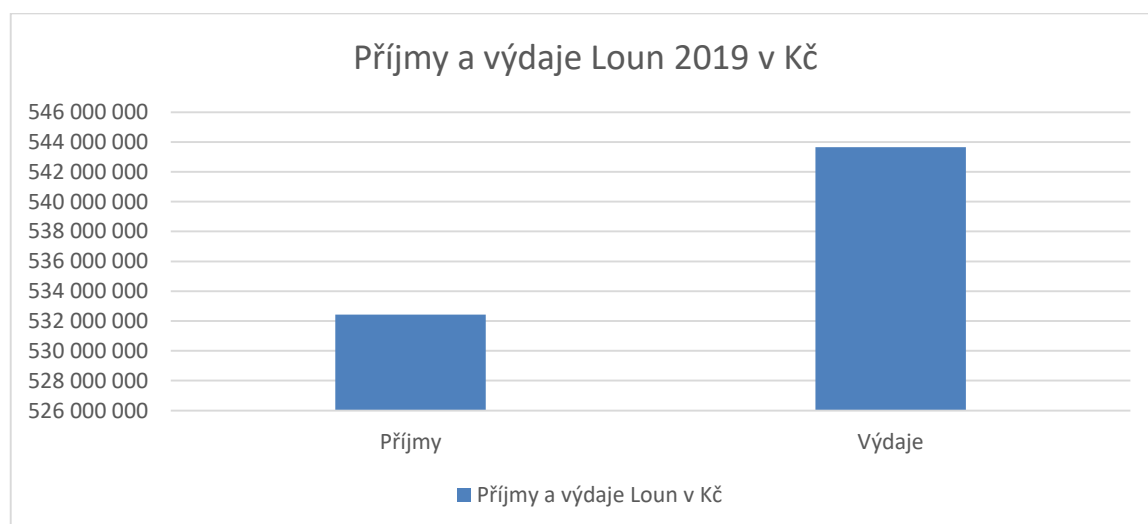
Významná investice města Postoloprty je plánována pro rok 2021. Jedná se o stavbu nového fotbalového areálu, jelikož starý fotbalový stadion bude muset ustoupit dálnici. Fotbalové hřiště bude stát zhruba na stejném místě, jen se posune přibližně o 30 metrů. Tato investice si vyžádá částku přibližně 60 000 000 Kč.

11 Porovnání závěrečných účtů z roku 2019

11.1 Město Louny

v roce 2019 dle závěrečného účtu měly Louny příjmy ve výši 532 423 267 Kč. Výdaje města v roce 2019 činily 543 657 633 Kč.

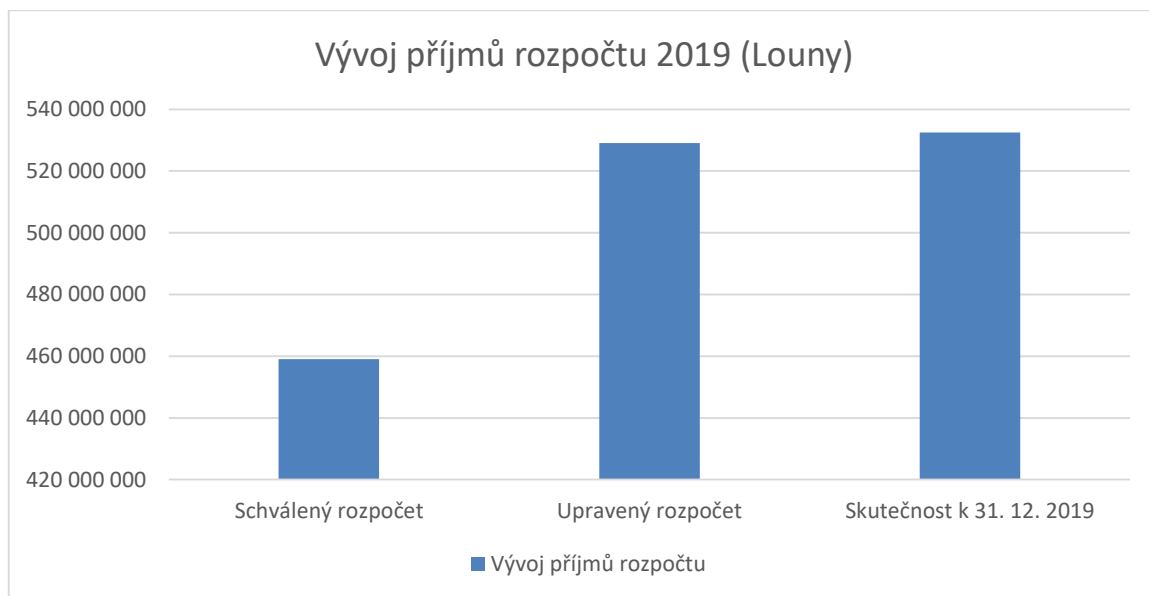

⁷⁴ Projektová dokumentace města Postoloprty

⁷⁵ Zdroj: Vlastní zpracování

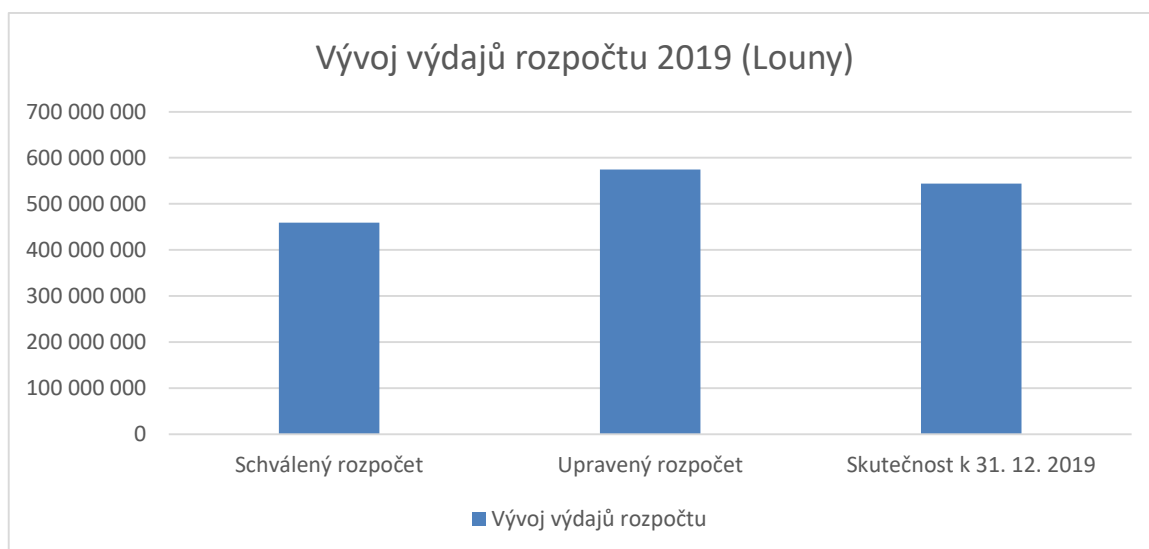
Vývoj příjmů

Louny měly původně schválený rozpočet příjmů na částku 459 008 814 Kč. Následně byl rozpočet upraven na příjmy ve výši 529 099 968 Kč. Nakonec tedy došlo k plnění na 100,63 % a částka se vyšplhala na 532 433 267 Kč.

Vývoj výdajů

Louny měly schváleny výdaje ve výši 459 008 814 Kč. Následně byl rozpočet upraven na výdaje v částce 574 435 883 Kč, konečný stav výdajů k 31. 12. 2019 byl v částce 543 657 633 Kč, jednalo se o plnění z 94,64 %.

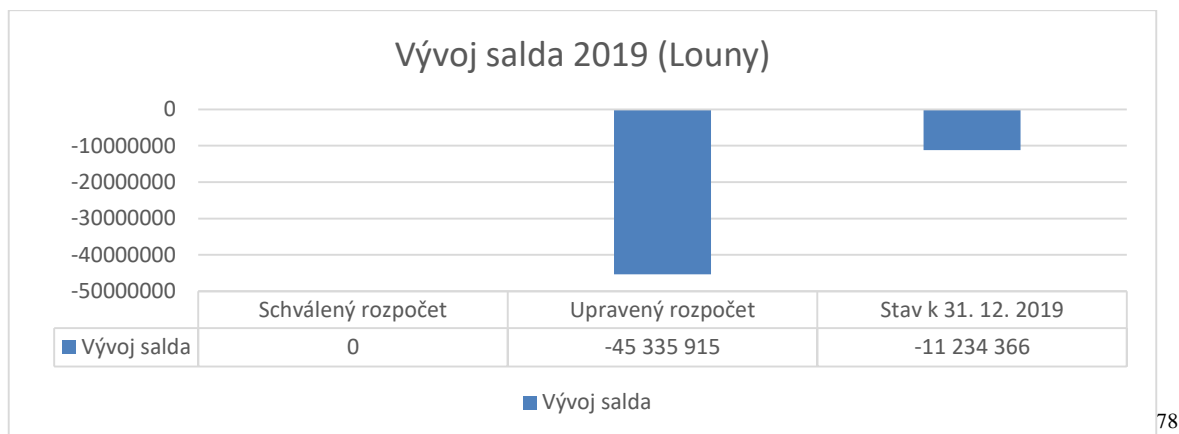

⁷⁶ Zdroj: Vlastní zpracování

⁷⁷ Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj salda

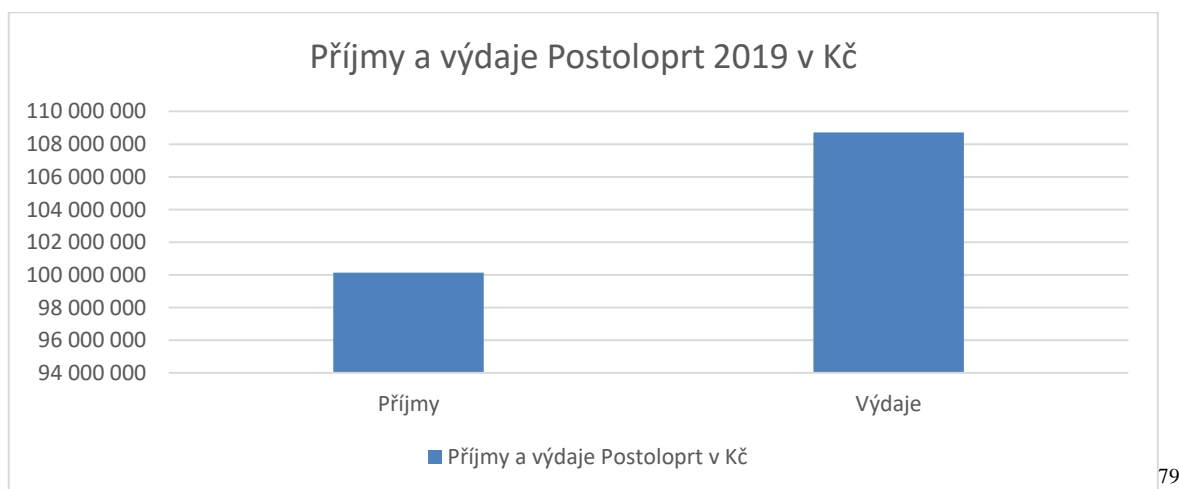
Saldo rozpočtu ve schváleném rozpočtu bylo vyjádřeno částkou 0 Kč (vyrovnaný rozpočet). V upraveném rozpočtu již bylo saldo rozpočtu upraveno na částku ve výši – 45 335 915 Kč. A stav k 31. 12. 2019 byl – 11 234 366 Kč.

Z těchto údajů lze vyčíst, jak se rozpočet vyvíjel. Rozpočet nejvíce zatížily kapitálové výdaje. Jednalo se o stavbu městské plavecké haly. V konečné fázi šlo tedy o rozpočet schodkový. Schodek rozpočtu nakonec nebyl tak velký, jak se předpokládalo podle upraveného rozpočtu.

11.2 Město Postoloprty

V roce 2019 podle závěrečného účtu byly příjmy ve výši 100 146 000 Kč. A výdaje města v roce 2019 činily 108 714 000 Kč.

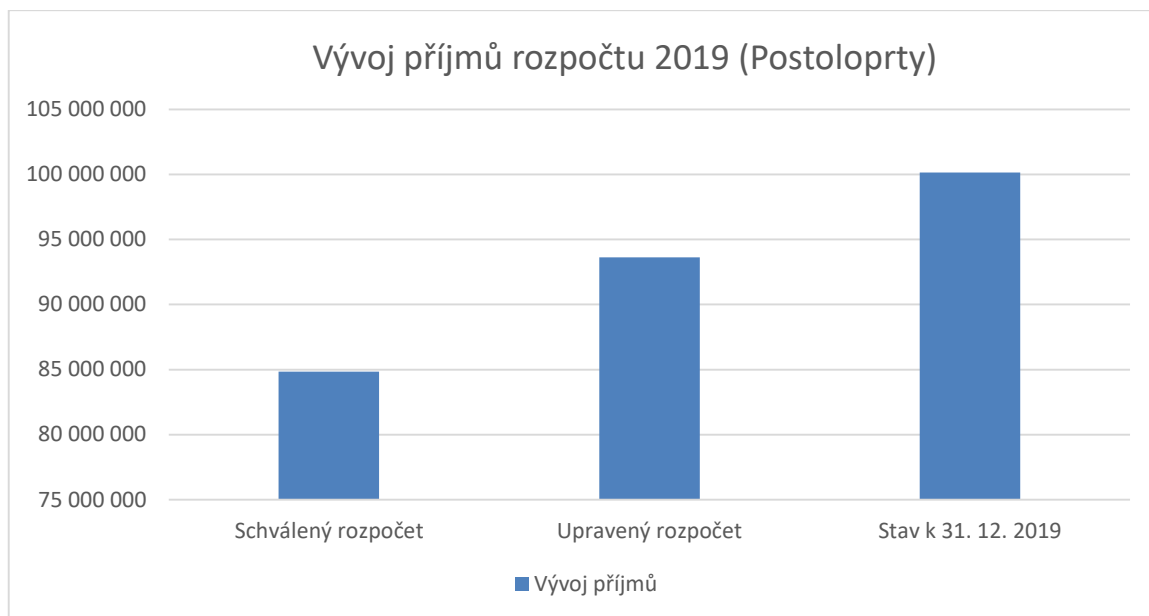

⁷⁸ Zdroj: Vlastní zpracování

⁷⁹ Zdroj: Vlastní zpracování

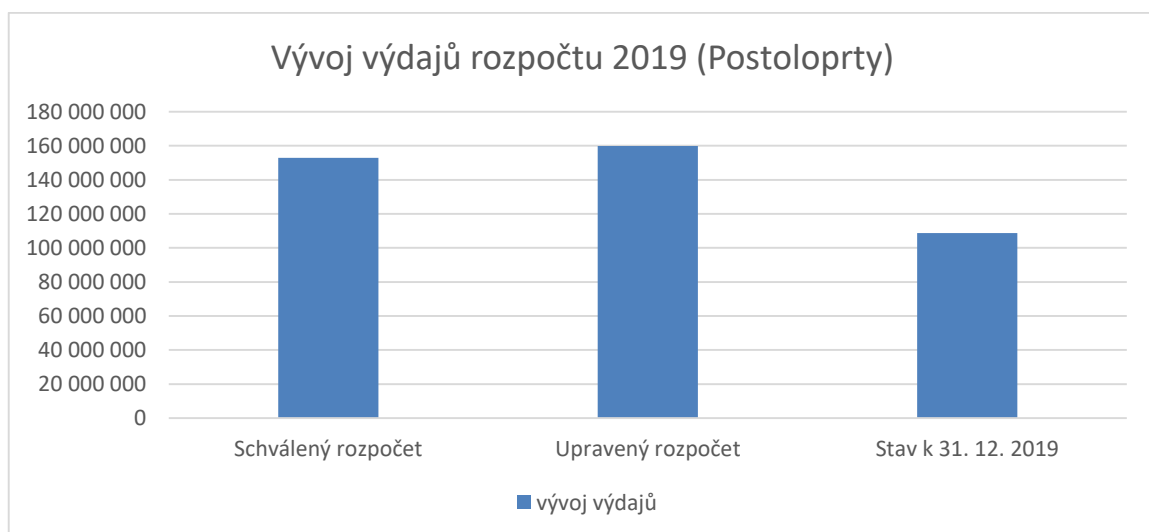
Vývoj příjmů

Město Postoloprty mělo nejdříve schváleny příjmy do rozpočtu ve výši 84 850 000 Kč. Následný upravený rozpočet počítal s příjmy ve výši 93 622 000 Kč. Dle stavu k 31. 12. 2019 byly příjmy ve výši 100 146 000 Kč. Došlo tedy k plnění 107 %.

Vývoj výdajů

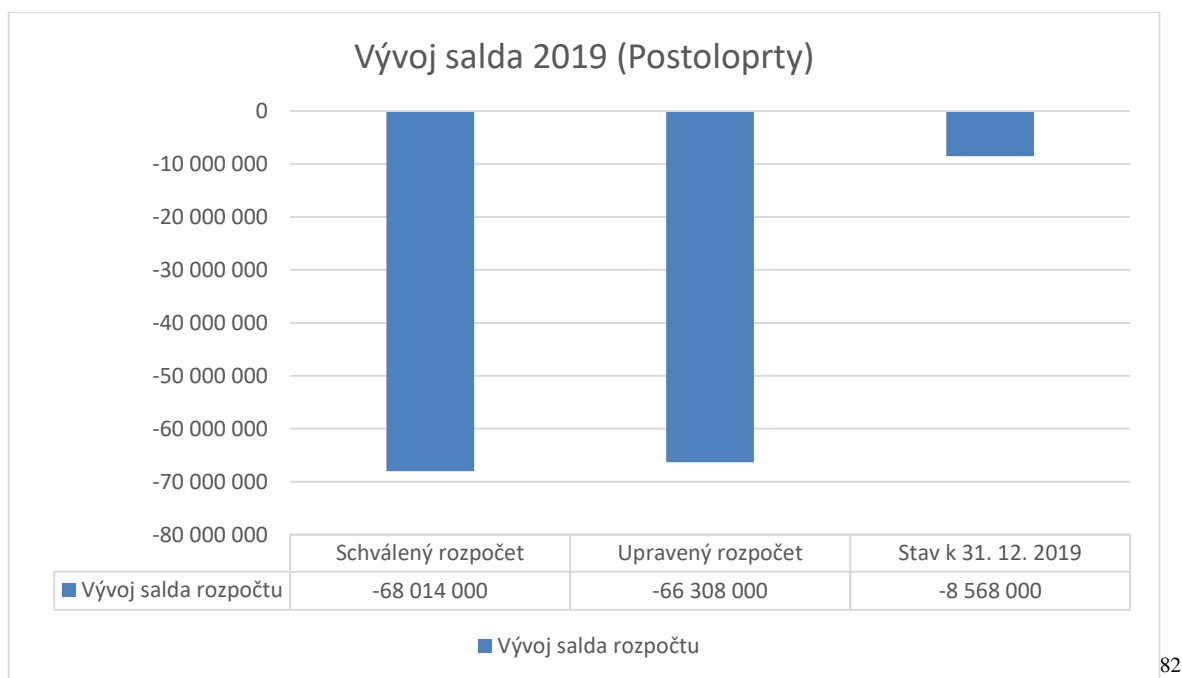
Město Postoloprty mělo schváleno výdaje ve výši 152 864 000 Kč. Podle upraveného rozpočtu byly výdaje ve výši 159 930 000 Kč. A konečný stav k 31. 12. 2019 byly výdaje 108 714 000 Kč. Došlo tedy k plnění 67,9 %.

⁸⁰ Zdroj: Vlastní zpracování

⁸¹ Zdroj: Vlastní zpracování

Vývoj salda

Saldo v původním schváleném rozpočtu bylo vyjádřeno částkou – 68 014 000 Kč. V upraveném rozpočtu bylo saldo vyčísleno na – 66 308 000 Kč. A konečný stav salda k 31. 12. 2019 byl vyčíslen částkou – 8 568 000 Kč. Z těchto údajů lze znovu vyčíslit, jak se rozpočet vyvíjel. Postoloprty plánovaly velké investice, ke kterým však nedošlo, proto výdaje rozpočtu činily nakonec jen 67,9 % schválené částky. Saldo rozpočtu nakonec tedy nebylo tak velké, jak bylo původně plánováno.

V závěrečné části práce věnuji prostor pro vyjádření představitelům obou porovnávaných měst.

Tento řízený rozhovor dokresluje a zčásti též ozřejmuje některá výše uvedená fakta, která jsem v této práci sledoval.

⁸² Zdroj: Vlastní zpracování

12 Rozhovor s představiteli města

Na otázky odpovídal **Mgr. et Bc. Milan Rychtařík, místostarosta města Louny** (dále v textu jako M. R. Louny) a **Mgr. Zdeněk Pištora, starosta města Postoloprty** (dále v textu jako Z. P. Postoloprty).

1) Jakou měrou se podílíte na tvorbě rozpočtu?

M. R. Louny: Jako místostarosta města a předseda zastupitelského klubu mám na starosti koordinaci při stavbě rozpočtu. Požadavky našeho klubu na rozpočet vycházejí z koaličního programového prohlášení a priorit vycházejících z našeho komunálního volebního programu. V Lounech je obecná praxe ustanovení pracovní skupiny pro rozpočet, která se pravidelně schází společně s ekonomickým odborem a finančním výborem.

Z. P. Postoloprty: Jako starosta jsem za vytvoření rozpočtu a jeho následné dodržování plně zodpovědný. Vlastně ručím za to, že zohledňuje veškeré legislativní náležitosti, ekonomické podmínky města a že na jeho základě se bude město ve výsledku chovat jako řádný hospodář.

Podíl práce starosty na tak závažném dokumentu se zajisté odvíjí i od velikosti obce, města. Čím je město větší, tím větší je podíl a důležitost práce vedoucích úředníků a jednotlivých odborů. To však nic neubírá na osobní starostově zodpovědnosti. Závisí i na osobní mentalitě starosty, na jeho aktivitě a pracovní morálce. Někteří ponechávají tvorbu zásadního hospodářského dokumentu města na svých úřednících, obzvláště na ekonomickém odboru a věnují se mu až v téměř finální podobě. Naopak někteří jej sestavují od samého počátku téměř sami.

Mám tu výhodu, že ve městě naší velikosti mohu obsáhnout téměř celou problematiku vytváření tohoto finančního plánu, tedy spíše patřím mezi ty, kteří jej sestavují osobně. Samozřejmě, že bez pomoci vedoucí ekonomického odboru by to nebylo možné – právě ona totiž shromažďuje data ze všech oblastí města, která je potřeba financovat.

Vytváření rozpočtu je hodně o komunikaci s lidmi, kteří jsou odpovědní za jednotlivé úseky, či za příspěvkové organizace. Výsledkem musí být konsensus, který zajistí rozvoj města v mezích hospodářného provozu.

Můj podíl je naprosto zásadní v oblasti investic, zde mám rozhodující slovo. Vždyť jsem to já, kdo by měl před ostatními zastupiteli a občany města obhajovat jak budeme inves-

tovat, aby se město rozvíjelo. Obhajoba a prosazení celého rozpočtu ve finančním výboru a v zastupitelstvu města je dalším ze zásadních úkolů starosty, možná tím nejdůležitějším.

2) Bez kterých údajů a informací byste se neobešel při tvorbě rozpočtu?

M. R. Louny: Neobejdeme se bez důkladné ekonomické predikce v daňových příjmech i výdajích, kterou připravuje ekonomický odbor. Tato analýza je postoupena finančnímu výboru, kde ekonomický odbor rozkládá každou rozpočtovou kapitolu, až na detailní výdaj a příjem. Další nedílnou součástí jsou výstupy komisí a výborů jak Rady města, tak i zastupitelstva. Dalším faktorem, který do rozpočtové skladby vstupuje, jsou jednotlivé odbory městského úřadu.

Z. P. Postoloprty: Takových faktorů je několik. Je nutné znát předpověď daňových příjmů města na další rok. Já osobně vycházím z predikce Ministerstva financí ČR, z ekonomické analýzy, kterou si jednou za dva roky necháváme zpracovat a s každým dalším rokem ve funkci i ze svých osobních zkušeností a odhadů.

Již při samotné tvorbě je potřeba mít i hrubé výsledky vývoje plnění rozpočtu právě probíhajícího, stejně jako roku předešlého.

Rozhodující je sběr dat o potřebách všech odborů a organizací, jejichž chod je nezbytné zajistit. Všechny tyto požadavky je nutné podrobit dokonalé analýze a pečlivě prověřit jejich odůvodnění.

Samostatnou kapitolou je pak návrh investiční části rozpočtu, který musí vycházet nejen z aktuálních potřeb, ale i z dlouhodobých plánů a vizí rozvoje města. Mým názorem je, že dobrý starosta by měl „mít v hlavě“ plány investic na deset let dopředu.

3) Sledujete rozpočty okolních nebo podobně velkých obcí při tvorbě toho vašeho?

M. R. Louny: Ano, tento ukazatel jednoznačně sledujeme, ale chtěl bych uvést, že je to pouze indikativní ukazatel.

Z. P. Postoloprty: Spíše velice okrajově. Každá obec má svá specifická přání a potřeby, každé město klade důraz na jiné záležitosti zohledněné velikostí, geografickým postavením, složením obyvatelstva apod. Takže pokud se seznamuji s jinými rozpočty, pak jen ze zvědavosti a proto, abych posoudil a porovnal, jak se nám ekonomicky vede. To znamená

například porovnání výsledků hospodaření, porovnání velikostí investic jako procentuálního podílu celkového rozpočtu, případně porovnání rozpočtovaných položek vztažených na obyvatele. Porovnávám také zprůměrovanou výši financí do příspěvkových organizací a do městských organizací. Musím říci, že z těchto porovnání mi hospodaření našeho města vychází jako velmi dobré.

4) Jsou pro Vás investice natolik důležité, že navrhnete zastupitelstvu schodkový rozpočet?

M. R. Louny: Investice jsou velmi důležité, především z pohledu rozvoje města. Na druhou stranu v roce 2020 jsme skládali rozpočet pro rok 2021 s ohledem na snížené kapitálové příjmy a oblast investic byla velmi silně prioritizována. Musím zde podotknout, že konkrétně v Lounech jsou investice v obecném modelu velmi podporovány a byly důvodem navrhovaného schodkového rozpočtu.

Z. P. Postoloprty: Investice jsou naprosto zásadní. Jejich prosazování však musí být výsledkem dlouhodobé a poctivé přípravy. Bez investic by se město nerozvíjelo, zakrnělo by v jakési své bublině a to je dlouhodobě neobhájitelné. Již při plánování a přípravě investičních akcí musí starosta přemýšlet i nad jejich financováním. Musí si připravit prostředky ve svém rezervním fondu, případně zabezpečit financování z jiných zdrojů, například z dotací.

Investice se nesmí provádět jen jako vytváření nějakých nových statků, musí to být záležitosti, které městu dodají přidanou hodnotu v letech budoucích, které zabezpečí jeho další rozvoj a prosperitu. Je nutné též zvažovat nejen pořizovací hodnotu, ale i následné prostředky na provoz a udržování.

Když je toto vše město schopné splnit, pak je zcela logické, že můžeme sáhnout i do rezerv a vytvořit rozpočet schodkový. To je i případ Postoloprty, které v minulých dvou letech prováděly rekordně vysoké investice, ale přitom zásadně navyšovaly svůj rezervní fond (za posledních sedm let byl navýšen více než trojnásobně). Proto jsem navrhl i pro letošní rok schodkový rozpočet se záporným saldem ve výši 62 milionů korun, který byl bez problémů schválen.

Je důležité též posuzovat výhodnost investic ve vztahu k celkové ekonomice státu. I v našem případě budou daňové příjmy zasaženy krizovou situací současnosti, ale na druhé straně je pro město velice výhodné investovat právě v této době, kdy jsou práce levnější, než

tomu bude každým dalším rokem. A my své investice máme velice dobře připravené a promyšlené.

5) Jak složité bylo naplánovat rozpočet na rok 2021, když nevíte, jak se bude vyvíjet současná krizová situace?

M. R. Louny: Potvrzují, že rozpočet a jeho skladba pro rok 2021 byla extrémně náročná z pohledu naplánovaných investic a návrh rozpočtu byl několikrát opravován. Vyčíslení možné daňové příjmy obce pro rok 2021 bylo prakticky nemožné. Koalice hledala především společné priority, jak v preferovaných rozpočtových kapitolách, tak nakonec musela přehodnotit investiční zásobník a jeho prioritizaci, ale i naplánované investiční akce. Výpadek daňových příjmů pro město Louny byl velký. Navržená úprava rozpočtového určení daní má pokrýt asi osmdesát procent tohoto výpadku. Přesto je výpadek velmi velký a ohrozil právě naplánované investice.

Z. P. Postoloprty: Každý starosta by na tento dotaz asi odpověděl stejně – bylo to „věštění z křišťálové koule“. V době tvorby rozpočtu se naprosto nedaly odhadnout budoucí daňové příjmy, vlastně se to nedá odhadnout ani nyní, když nám účetní období již dávno probíhá. Musel jsem se tedy spíše spoléhat na své zkušenosti a odhady. Navíc asi každý rozumný starosta sestavil rozpočet s jakousi rezervou pro případ špatného ekonomického vývoje.

Nicméně jsem se nenechal krizovou situací vyvést z míry a vsadil jsem spíše na tvrzení, že z krize je nutné se proinvestovat. Jak jsem již zmínil, měli jsme (a máme) právě v této době kompletně připravené investiční akce včetně stavebních povolení i zajištěného financování. Takže oproti drtivé většině měst v České republice my neubíráme, ale naopak silně zvyšujeme investování do budoucího rozvoje našeho města.

Nezanedbatelnou jistotou je, že po částečném uvolnění krize zcela jistě začne ekonomika dosti prudce stoupat, alespoň v první fázi určitě. Stát musí i v dalším vývoji po krizi zabezpečit daňové příjmy obcí, protože je si moc dobře vědom, že veřejné rozpočty měst jsou základním stavebním kamenem celého státu a jeho dalšího rozvoje.

Závěr

Tato bakalářská práce si klade za cíl zmapovat a přiblížit čtenáři základní prvek pro fungování územně samosprávných celků. Jedná se o proces plánování a následného rozpočtování hospodářských prostředků, bez kterých by žádná obec nemohla existovat. Obce jsou samostatné svébytné jednotky, jsou složitým systémem, jež se liší snad ve všech příčinách i následných důsledcích jeho vývoje. Jedno však mají všechna města i obce společné. Tímto společným jmenovatelem je povinnost plánování a povinnost sestavovat své rozpočty.

V úvodní části mé práce jsem se zaměřil právě na obecné vysvětlení tohoto zásadního procesu, který je existenčně důležitý pro více než 6250 obcí v České republice. Snažil jsem se čtenáři vysvětlit základní pojmy a platné normy, na základě kterých je možné sestavit rozpočet. V praktické části jsem posuzoval konkrétní dvě sídla, ke kterým navíc mám i své osobní vazby. Rozpočet a rozpočtový proces jsem zkoumal u dvou velikostně rozdílných měst Ústeckého kraje – byly to Louny a Postoloprty.

Při zkoumání a porovnávání rozpočtů jsem se omezil spíše na konstatování získaných faktů. V tomto případě totiž nelze vynášet jakékoliv soudy a závěry o tom, co je správně, či nikoliv a už vůbec nelze přinášet nějaké doporučující závěry. Každá obec má totiž svůj vývoj a své představy o další existenci, každé město svůj vývoj směřuje k jiným cílům. Fakta, která jsem vyjádřil prostřednictvím grafů a tabulek, jsem stručně popsal v tzv. rekapitulaci pod každým zkoumaným jevem. Ponechal jsem tedy čtenáři prostor pro vytvoření svého vlastního posudku.

Použil jsem pouze ověřitelná, veřejně přístupná data, aby bylo možné si mnou popisované údaje případně rozšířit o další informace. V tomto případě se jedná o údaje rozpočtu zkoumaných měst v právě probíhajícím roce 2021. Proto mluvíme většinou o položkách pravděpodobných, které jistě doznají dalších změn. Účetní rok 2020 v době sepsání této práce ještě nebyl uzavřen v žádném z popisovaných měst, proto byla pro porovnávací část již uplynulého období použita data z roku 2019, konkrétně bylo čerpáno ze Závěrečných účtů měst Louny a Postoloprty.

Nespornou výhodou mé práce byla možnost konzultovat své úvahy přímo s nejvyššími představiteli těchto měst, kteří jsou shodou okolností mými nejbližšími rodinnými příslušníky.

Seznam zdrojů

Knižní zdroje:

KADEČKA, Stanislav. Právo obcí a krajů v České republice. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-717-9794-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

KOPECKÝ, Martin. Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-561-8.

GALVASOVÁ, Iva. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-20-2.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Politologie (Grada). ISBN 978-80-7357-614-1.

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN ISBN978-80-247-2908-4.

BAKEŠ, Milan. Finanční právo: teorie a praxe v ČR. 6., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.

Právní předpisy:

Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 278/2019 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Ústava České republiky, ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb.

metodika MFČR - peněžní fondy obce

Materiály obcí:

Rozpočet města Louny na rok 2021

Rozpočet města Postoloprty na rok 2021

Závěrečný účet města Louny za rok 2019

Závěrečný účet města Postoloprty za rok 2019

Internetové zdroje:

Úvod do problematiky veřejné správy. Testovací server CDV [online]. [cit. 2021-03-15]. Dostupné z:

https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5959&chapterid=6133&fbclid=IwAR2IvjHM05RFECC_QPw6H5WfUQgv60zbhnQ5DzenxOu3CRwhgyU-c7Gf8

Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Město [online]. [cit. 2.11.2020]. Dostupný na WWW: <https://www.mulouny.cz/cs/mesto/>

Postoloprty [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: <https://www.postoloprty.cz/historie-mesta/ms-1056/p1=1056>

Británie - jedny z nejnižších daní. Měsíc.cz [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/britanie-jedny-z-nejnizsich-dani/>

<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-3736?> Finanční správa [online]. 1.1.2018 [cit. 2020-11-13]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/kraje-a-obce/danove-prijmy-kraju-a-obci/danove-prijmy-rozpocetu-kraju-a-obci-3736?>

Příjmy a výdaje rozpočtu. Rok v obci [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/722-prijmy-a-vydaje-rozpocetu/>

Struktura výdajů obcí. Deník veřejné správy [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=222414>

Rukověť starosty: Rozpočtová skladba. Rok v obci [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/rukovet-starosty/detail/64-rozpocetova-skladba/>

Rozpočtový výhled. Rok v obci [online]. [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/600-rozpocetovy-vyhled/>

Seznam konzultantů:

Mgr. et Bc. Milan Rychtařík – místostarosta města Louny

Mgr. Zdeněk Pištora – starosta města Postoloprty

Ing. Dana Opatová – vedoucí ekonomického odboru MÚ Postoloprty

Resumé

The bachelor's thesis is focused on the budget and comparing data of two cities. The thesis is divided into two main parts, the theoretical one and the practical one. At the end there is an interview with deputy mayor of Louny and mayor of Postoloprty. The first part of the thesis explains what the administration is. Next chapter is about municipalities in the Czech Republic and legal status of the municipalities. Following two chapters are the main core of the theoretical part. These chapters explain what the budget is and its revenues and expenditures.

In the practical part there is an introduction of two cities. These cities are close to each other. The first city is Louny. Louny has about 18 000 inhabitants. Louny is situated in Ústecký region in the north of the Czech Republic. The second city is Postoloprty. Postoloprty has about 5 000 inhabitants and it is situated in the same region about 10 kilometres away from Louny. The practical part shows a budget of both cities. The first chapter presents the budget of Louny. There are shown individual items of the budget. There are graphs that show the ratio of the individual items. The second chapter presents the budget of Postoloprty. There are presented the same items as in the budget of Louny. After these two chapters there are compared individual items between these cities. For instance data from tax, waste, schools, police etc. Most of the data are compared per one person. The last chapter in the practical part is about the account closing 2019. There are compared general items of the budget.

At the end of this thesis there is an interview with deputy mayor of Louny Mgr. et Bc. Milan Rychtařík and mayor of Postoloprty Mgr. Zdeněk Pištora. They were talking about the budget and its process.